

شورا

عدد ۲۲

۱۵ دیکابر = سنه ۱۹۱۷

محرری: رضا الدین بن فتح الدین
ناشری: لام. شاکر دم. ذاکر میفلد

مندرجہ سی:

شیخ جمال الدین-

ر. ف.

العروة الوثقی مقالہ لری-

تاغن املہ مسئلہ سی-

عبدالرحمن سمدی.

سیاسی دائرہ لردہ پان

اسلامیزم -

احمد تاج الدین.

ایلچی محمد (م)-

ص. سیکولاط.

علیکم بالجماعه و ایاکم

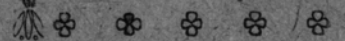
الشعبات. (الحدیث)

محمد یوسف محمد امین اوغلی

دبیردیف.

مراسلہ و مخابره:

تاشکند، سبیر، اوقا.

حکایت:

ياشکا طاوشلار

محرری: ن. گ. گارین. مترجمی: ک. آرسلانوف.

(موسیقی عاشقی دوستم عثمان افندیگه باعشلیم. مترجم.)

آکا کوب بیرلگن!..

اول گوزه باقیچه برله نهیله ندروب چولغاب آلتان هه بیته
سرایده دنیاغه کیلوب نوسه باشلادی. اول بیوک کنهز اوغلی، بای
باش، کوچلی، ماتور. بو اوستنلکلردن باشقه اول خارق الاماده تالانت
ایه سی: اول اسکرپیکه چی، نه لی صبی وقتتی چککنه گنه قوی برله
کوچکه سمیچوکنی طوتوب اسکرپیکه دن عجیب و غریب
طاوشلار یولقوب چغاره ایدی. آنا آناسی آنی جانلاردن آرتق
سویه لر و قدرلیر اول جلی بولمده خوش ایسلی گل چه چککسی
کیبی اوسمه کده: یغمورده، بوزوق هواده، داوولرده تیمی.

نهایت!..

اول موسوب یتدی. اول آتاقلی موزیقات یتدی نحت!
سرایداغی آدم لر هر قابوسی آنگ اویناونه شاق قاتالار. آتاقلی
خانم لر دوامال آنگ دقتیه مالک بولورغه طریشلار. اول متکبر
هم غم سز. لکن منه آنگ بوره کینه محبت اوچقونی اورناشدی.
یومشاق اچمک کیبی اول محبت، آنی جلیته وشادلاندرام اسپرته
ایدی. اول کوب زمانلر بو کوزل که تیک صوقلا بوقته یوردی.
نهایت جدامادی اعتراف یتدی هم... قبول ایتلمه دی کم طرفدن?
اتفاقی سراپغه کرگن فقیر چه چکک صاتوچی قر طرفدن.

باش یگتک: «مین سینی دینده غی بار نهرسه دن، چانمدن ده
آرتق سویه» دینا شاندرغه طروشونه قارشى قر همان برتورلی
جواب نیره ایدی:

آلدارسک!..

اول نی دیگن سوز؟

سین «آداو» دیگن نهرسه نی بلمسکمی؟..

یوق!..

قر، اناتسز باشن سلکته ایدی. یکت ذرواق «آداو»
دیگن نهرسه نی بلمی ایدی. بایلقده طودی هم بهیله ودن آوب
بره وگده بر نهرسه گده محتاجلق کورمی اوسدی. آنی بر وقتتی ده
قصا دیلر، فورقما دیلر. آکا آلدارغه مجبور بولورلق حال هیچ طوغری
کیلمه دی. بو حس آکا بات بولغان کبک اول حسنگ اسمی ده
آکارغه بات ایدی.

نهایت بهش فزنگ بوره کن استیلا ایتو ایچون اول اوزینگ
اسکرپیکه سن آدی اول آلدن اوزینگ غالب بولاسنی بلوب شادلانا،
چونکه آنگ اویناون کمنه ایشوتسه ده تمام عیجه ک قالوب طکلاب طور
ایدی. اول اوینی باشلادی. جاذبه لی طاوشلار قوبولار! اول طاوشلار
یومشاق، جلی هوادولقلار ایدی ایرک لیلر. اول توقئادی. قر تیک طور
ایدی. یکت عجب که قالدی. چونکه قر نی حیرانغه قالور دیوب طور
ایدی. نه اول...

جانسز کبک تیک طور! اول آپدرادی.

نهرسه سیگا کیلوشمی منی؟..

نه سینگ اوزگه کیلوشمی؟

مینم بره و آلدن ده جن کوکلدن قروب اویناغانم یوق
ایدی نه لی دیدی.

هم طکلابوچیلر هر وقتتی صوقالانلر اییدی؟ قر کولوب صورادی
ئیوی!

نه بلمسکمی نی اوچون؟

نی اوچون؟

سین هم سینگ طکلابوچیلارک طوق هم قناعتیلر که کوره.

سیگا صوک یتدی طاوشلار کیره ک؟..

یتدی؟.. باش، اگفراش، تحقیر، نفرت، قهر!

یکت بولارنگ بارینی ده طاوش ایله تعبیر ایتو. آکلانو ایچون
ینه اسکرپیکه سن آوب سزا باشلادی.

باش، اگفراش، نفرت، فهرنگ یکت نهره ایکانلکلر

بلمه گان که اویناوندن بر نهرسه ده چقما دی. حالبو که قر، یکت

یانندن طایدی. یکت بر حس که دوچار بولدی که، اول آنی یتدی

حس دیوب نه تورکه ده بلمی ایدی. یکت دوچار بولغان نهرسه

قایقی، امیدسز، آدمنی کتوره طورغان قایغی ایدی. آنی بریولی

همه نهرسه طویدردی. بر مقصودسز اول، ایوندن بورر که چقوب

کتیدی. یکت اوزاق اول تیک کنه یوردی. بر نچی مرتبه آنگ

اچی پوشه، حسرتله ته ایدی، آنگ اچده کی؟ تیره ن بوره گندن

بر طاوش اچقندی. اول بو طلوشنگ «اگفراشو» ایکنلیگن

اوزینگ سوق طبیعی بی ایله آکلادی. تون بولدی. یوری نورغاچ

یکت، شهر که کیلوب یخقدی، شهوده اول تلکده یش، یش بولغالاساده،

بو یولی بر نچی مرتبه بیرى نله ککه ندی بولدی. صبی وقتتی

آنا. آناسی برله اط ییگوب شهر که بورر که کیلر ایدی. زور

یکت بولغاچ اول شهرنگ بورغی، تاریخی اثرلرن قارارغه بارا

ایدی. ایسکی شهرنگ خرابه لرن اول یکت باخشی بلسه ده، شهرنگ

حاضر کی طورمشی آکا طانش توکل ایدی. شاشو، آری-بیری

کیلوب بوروچی آدم لر دولقنی، طاوش، ترتیبسز لک. بولار بارده

دىكابىر ۱۵ - ۱۹۱۷ سنە

ربيع الاول ۱۴ - ۱۳۳۶ سنە

شورا دىمىر والو غى حادىمىر

شىخ جمال الدين

(باشى ۲۱ نىچى عدد دە)

۴۲۱ نىچى يىلدە وفات بولغان ابن مسكويه، اوزىنىڭ «الفوز الاصفى» اسمى كىتابىدە موگا ماسبىلى سوزلار سويلى (۸۷-۹۲ نىچى بيتلر) لىكىن انسانلارنىڭ اصللىرى مېمون ايدى دىب صرىح قىلمى. بو طوغرودە ابن مسكويه سوزىدە داروين سوزى دە بر فرضىدە دن عبارت، لىكىن ايكى فرضىدە آراسىدە آيرمازور. ابن مسكويه مجرد احتماللارغە بنا قىلوب هم دە يالگىر صوفىلر و فيلسوفلر اسلوبىچە سويىلە گانى حالده داروين مشاهدە، حسيات هم دە تجربەلرگە بنا قىلوب سويىلدىر. هر حالده سىد حضرتلرنىڭ: «داروين، انسانلارنىڭ اصللىرى مېمون ايدى دىب دعوى قىلە در» ديگان سوزى «وهم» دن عبارتدر. مونگ سببى ايسە يا گلىش ترجمەلر و متخصص بولماغان مترجملرگە اشانو بولغاندر. موندى اشلر غزاليلر بلىكە ابن سىنالردە دە بولدى. موندە جمال الدين متفرد توگىل. بز اوزمىز داروين اثرلرندىن حتى ترجمەلرنى گىتە كورە المادق ايسە دە «المقطط» دە و باشقە اثرلردە مونگ مسلگى حقىدە يازلغان مقالهلرنى كوپ كوردك و صوگ و قتدە عىرلر آراسىدە داروين مسلگىنى نشر قىلوچىلارنىڭ قهرمانلرندىن بولغان دوكتور شميلنگ بعض بر مقالهلرنى دە او قودق. بو آدمىلر اوزلرى انگلىزچەنى بلوب ترجمە ايتكسانا كىلرندىن داروين مسلگىنى سىدگە كورە درسترەك بلرلر دىب ظن ايتە مز (۱).

(۱) دارويننىڭ اسمى شارلس بولوب ۱۸۰۹ نىچى يىلدە انگلترەنىڭ «شروسبورغ» شەرىدە دىناغە كىلدى. آتاسى روبرت مشهور طبيبلردىن و باباسى اراسموس (اراسم) مشهور شاعرلردىن بولغانلىقدىن شارلس، «علم» پورتىنە منسوب ايدى. علمى طبيعىون دن بولغان شارلس داروين ۱۸۸۲ نىچى يىلدە وفات بولدى. سىد جمال الدينگە مامىر بىرلاردىن دوكتور شميل، شام عىرلرندىن وخرستيانلقدىن مطرود طالبلردىن بولوب اوتكان ۱۹۱۶ نىچى يىل دىكابىر آخىرلارندە مىردە وفات بولدى.

درست، بو سوزنى سىد حضرتلرى «ردالدهرىين» دە داروينگە اسناد ايتەدر. اوزمىزگە هم: «آروپاولر - انسانلارنىڭ اصلى مېمون ايكاللىكىنى داروين كىش ايتدى دىب ماقانغانلرى وشا و كىلگانلرى بر وقتدە «بو طوغرودە ماقاننووكر اورنسىز چونكە بو سوزنى باشلاب سويىلە وچى داروين هم بو كوگى آروپاولر توگىل بلىكە آنى موندىن نىچە عصرلر مقدم اندلس مسلمانلرندىن فلان عالم سويىلە گان ايدى. سز شول عالمنىڭ فلان كىتابى مطالعه قىلگىز! . . . دىب مقالهلر نشر ايتىدردىم» مضمونىدە بر سوز حكايىت ايتكان ايدى لىكىن اندلسگە منسوب بولغان شول «عالم» نىڭ هم دە كىتابىگە اسمىنى مېن اونوتدىم. اوقاگە بارغاندىن صوگ شوندى سوزنى سويىلە وچى اسلام عالملىرى بارلىقى بيان ايتولگان مقالهلرنى «المؤيد» جىرىدە سىندە اوقوغان هم دە «بروقت مونلرنى تىكشردىم» دىب جىوب دە قويغان ايدىم. ژاندرما امرى برلە اورنمىدە تىتو يالغاندە باشقە يىك كوپ كىلدىر برلە «المؤيد» نىڭ شول نومىرلرى دە آلتىدى و قايتارلوب بىرلمادى. شوگ اىچون مذكور اندلس عالمىنىڭ كىم بولغانلىقىنى هنوز بلە المىمىز. اوزم جىزاف روشدە فكرلەب پورسەم دە شول آدمىنى بر كىشىگە دە طوغرى كىتوره المىم. مگر دە فكرم ايكى كىشىگە طوقتالا. مونلرنگ بىرى ابن باجە و ايكىنچىسى دە ابن طفىل. ابن رشد بولماز. چونكە سىد جمال الديننى كورگانگە قدر آنگ اسمىنى ايشكنا م بار ايدى، شول سببى آنگ اسمىنى اونوتماغان بولور ايدىم.

وقتده بيك كوب كشيلىر انكارده قبايدلر!.. يا گلشلق برله برگنه آدوم آدلاغان بولسهم، بواشم سيگا بارا طورغان طوغرى يولنى ازله و قصدى برله بولدى. شوشى اڭ آخرى ساعتمده، كوگلم سينگ شوقڭ و محبتڭ برله طولى بولغانلقنى اقرار قيلورغه مجبورمن. بوديقه دن باشلاب آياغمنى آخرت سفرينه قويدم. رحمتكدن اميدم زور. ميگا «وجود» احسان ايتوب و عمرم بارنچه بوقدر عنايتلر قيلوبده اولگانمىدن صوڭ عذاب ايتارسن، ميني اوياتغه قالددرسن ديب فكرله ميم. اميد مدركه نظمى طوغرى كيتوررسن!..»

بوسوزلرنگ ملحد و زنديقلر طرفندن سويله نه طورغان سوزلر توكل ايكانلگى معلوم. درست، ؤولتر حقنده: «زينب بنت جحش واقعه سيني تاريخ برله تمام ضد و صرف ترهات اسلوبنده نظم ايتوب بر تياتر كتابى توزودى و مسلمانلرنگ حسياتلرني تحقير قيلدى، واقعه غه خلاف روشده افترا و بهتاندى عبارت نرسه لرنى ميدان غه قويدى، شوشى كى ناي ناصوابى دى نايغه چيقاندى صوڭ خصم جاني بولغان پاپاده اوزينه: «سوكلو اوغلم ؤولتر!» ديب باشلانغان مکتوبىنى يازدى و پايانگ رضالغىنى آلوغه و آڭ سوكلو اوغل سانالوغه موفق بولدى» ديلر (۱).

لكن بواشردن ؤولترنگ الوهيتنى منكر بولوى لازم كىلمى، لازم كىلگان نرسه ايسه «مسلم» بولماوغنه در. بو ايكي نرسه آراسنده آيرما زور. حالبوكه بو طوغروده. «ؤولتر، زينب حقنده غى هائله سيني، رسول الله حقنده معلوماتى قاصر و ناقص وقتده يازغان ايدى، صوڭكندن مذكور آدم اوشبو قصورينى اوزى ده سيزدى، يا گلشقاينى بلدى و نقصاينى بتركه تصحيح قيلورغه موفق بولدى حتى موندن صوڭ يازغان «عادات اقوام» اسملى اثرنده رسول الله نى مدح قيلدى و احترام برله ذكر ايتدى، ۱۷۴۰ نجى بلده گيرمانيا حكمدارى فره دريق غه يازغان مکتوبىندن ده بواش آڭلادار، حتى صوڭ وقتلرده: «محمد (عليه السلام) نى کوتاروده، مدح ايتوده ايندى بر آرتدروب يياردى» ديب اوزينى انتقاد قيلوچى محاصرلرى ده بولدى» ديوجيلر بار (۲). ؤولتر زمانده، مسلمانلر حقنده شهوت پرستلك و اسلام دينى حقنده ده جواناتلغى غه اونده وچى بر دين بولوجىق برله خبير تارالغان ايدى. مسلمانلرني مدافعه قلوب ؤولتر اوشبو سوزلرني نشر قيلدى:

«اي جاهللا! اسلام هو ابرست بردين بولووى حقنده

اثرلرني ياخشى تيكشور وچيلرنگ شهادتلرنيه كوره، داروين، انسانلر ميمونلردن حاصل بولغان ديمى بلهكه دنباده بولغان حيوانلر، آتاج و اوله نلر هر برى آيروم آيروم روشده مستقل بولوب ياراتلمايدلر بلهكه بتون نرسه لرنى اصللرى برگنه يا كه بر قاج غنه نرسه بولوب فواعل و عواهل تاثيرلرى، نشو و ارتقا (ايڤالوتسيه) قاعده سى برله شول بر نرسه دن يا كه بر قاج نرسه دن تارالديلر، دى. شوشى اشلرني داروين لوزى «انتخاب طبيعى» ديگان قاعده آستينه جمع قيله در.

بوسوزدن دوه صيبردن، آرسلان آندن، ماچى قورمسقه دن، انسان ميمونلر اوزگه رگان ديب آڭلارغه يارامى، مونگ معناسى بوتوكل. بلهكه قامردن توقماچ، سالما و اوماچ. ايكمك و كوماچ، بهلش وچه كچك، بلن و قويماق ياصاو ممكن بولو كيك شول حيوانلرنگ جمله سى بر نرسه (برماده) دن اوزگارگانلر ديب آڭلارغه تيوشلى. داروين بوسوزلرني قطعى ايتوب توكل بلهكه فرض و تخمين يولوغنه سويله كانلگىنى يوقايدى ذكر ايتدك. دارويننگ بوسوزينه قارشو طبيعى و تاريخى قاعده لرگه بنا قىلنوب كيتورلگان اعتراضلرده بار. خرستيان روحانيلىرى مستقل اثرلرده تاليف ايتديلر. عربچه يازلان بواثرلرنگ بعض برلرني مطالعه قىلدىق. يونان فلاسفه سيني رد ايتونى لازم كوروب دوانى نك، غزالى كتابلردن اختلاس ايتكان «وجوده خمس» سيني رسول الله طرفندن تبليغ ايتولگان حكم شرعى اورنده ياشلرگه اوقوتوچى مدرسلر مز، البته بوداروين نظريه سيني اسلام دينى نقطه سندن تدقيق ايتكان و جوابلر حاضرله كان بولورلر. چونكه بوكونده اوشبو مسئله، حدوث عالم مسئله سينه كوره اهميتلى. اوزلرني «ورثة الانبياء» ديب دعوى قيلورغه جسارتلرى ييتمگان يا كه ادب صاقلان خرستيان دين عالملرى مونك برله مشغول بولغانلرى حالده اوزلرنگ مطبوعاتلرى برله ديندارلق، ورثة الانبياء دعوى قيلوچى توركستان و عوموماروسيه اسلاملرنگ دين عالملرى ايچون بو طوغروده خدمت كورسه تو لازم كنه توكل بلهكه الزم.

روسو برله ؤولترده آروپاده مشهور حكىملردن (۱) و مجددلردن ايدى. اولگىسى حقنده «قاموس الاعلام»: «الوهيت و وحدانيت كه تمام معتقد بولوب بواعتقادينه هيچ نرسه نى تشريك ايتمادى» دى صوڭكيسنگ ايسه محتضر بولغاندن صوڭ اوشبو سوزنى سويله جان بيرگانلگى مشهور:

«اي الله! سينگ بارلغىنى بتون جهان اقرار ايتوب طورغان

(۱) روسو ۱۷۱۲ ده دنباغه كيلوب ۱۷۷۸ ده ايبولده وفات ايتدى. ؤولتر ۱۶۹۴ ده دنباغه كيلدى و ۸۴ ياشنده وقتنده ۱۷۷۸ ده دنباغه كيتدى.

(۱) قاموس الاعلام. ج ۴ ص ۲۴۴۲.

(۲) شريعت اسلاميه و مستر قارلايل. ص ۱۴.

داود ظاهری و اوزلرینک اماملری بولغان ابو حنیفه لرنک : «اوزینک اجتهادینی صرف ایشکان سوکنده قیلغان عقیده سی و بیرگان قنواسی ایچون مسلمان کشی کافر بولماز» (البته قطعی نصنی انکار بولماغانده) دیگان سوزی (۱) مولرغه هنوز کیلوب ایرشمه کان .

سوزنک قسقه سی شول: سید حضرت لرنک روسو، ۱۷۷۲، داروین حقنده «الاهنی منکرلر» دیب سویله کان سوزی مترجم لرنک ساتاشدرولرندن، اصطلاح لرنی آیرماولرندن میدانغه کیلگان بر نرسه در. احتمال مونی آخر عمرنده اوزی ده تصحیح ایتوب یازغاندر یا که شاگرد لرنه سویله کاندیر. لکن موندی بر نرسه دن بو کون که قدر بزنگ خیرمز بولمادی. یازغان اثر لری وملکنده بولغان کتابلر، کاغدلر کیملر قوللرنده قالب صاقلانغانغی ده بلمادک. (۲) علیگده مدرسه سینی تأسیس ایتوچی احمدخانغه اشاغوی و آنک انگلیزلر که ساتانغانغینی ظن ایتووی. (بو حقه خاطرملر و فکرلر» باینده سوز بولور).

(۳) تورکیا ادیبلرندن محمد عاکف افندی «صراط مستقیم» ژورنالنده سید جمال الدین برله محمد عبده حق لرنده اوزون بر مقاله باصدرغان ایدی. بو اورنغه مناسبتلی بولغانقللرندن شول مقاله ننگ خلاصه سینی اوشبو اورنده کوچره مز:

بعض بر آدم لرنک حق سز صورتده شیخ جمال الدین افغانی حضرت لرنی دینسرلک برله تهمت ایتولری سببندن بو فکر ننگ باطل ایکنلگینی اثبات قیلوب بر مقاله نشر ایتدرگان ایدم. شونندن سوک بعض کشیلر: «جمال الدین دینسر توکل بلکه وهابی ایدی» دیب اورتاغه ایکنجی بر یا گاه بهتان چقاردیلر. بو روشده افترالر بهتانلر تاراتوچی آدم لر، بره ونک ماگلاینه «وهابی» اق قنواسی سالونک مناسینی بله لرمی عجیب!؟...

«وهابلق» عربستانک کوب اورنلرنده طوروچی مخصوص بر مذهب اسمی بولغانی حالد متعصب لر طرفندن دینسرلک تهمتینه اوچراغان آدم لر که برله طورغان بر پایه در.

(آخری بار)

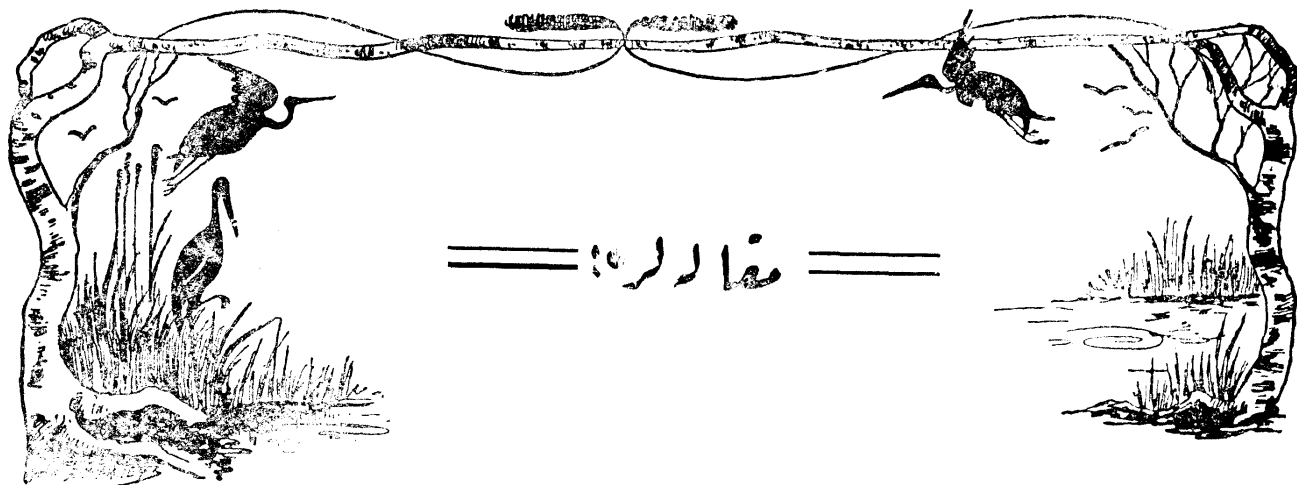
ر. ف.

متعصب آدم لر، سزنی اشاندرررغه طریشه لر. بو طوغوروده سز آلداناسز. سزجه ننگ اوزون کونلرنده تا کدن آلوب قویاش بابوغان وقتینه قدر آشامی وایچمی طوروب روزه طونسه کر، قمار اوینو وایسر تکچ اچودن منع ایتولسه کر. تموغ مثالنده قزو بولغان حجاز مملکتینه باروب قایتو برله - عمر کرده برکنه مرتبه بولسه ده - تکلیف قیلنسه کر، مالک ننگ قرقدن بر الوشینی فقیرلر وملت احتیاجینه طونارغه مجبور بولسه کر، کیف وصفا قیله طورغان اون سیگر خاتوننی بردن دورت که قدر کیمتو برله الزام قیلنسه کر، شوشی اشلر کر که «شهوت پرستلک» اسمی بیرر ایدر گرنی؟...» مونی اوقوغانندن سوک پایا جنابلرنک نیندی سوز سویله کاندیگینی بلمیمز. هر حالده «سویکی اوغوم ۱۷۷۲» دیب مکتوب یازماغاندر. سوزنک قسقه سی شول: ۱۷۷۲ اولگی حالد مسلمانلر و آلرنک پیغمبری حقنده طیناقسزلق کورسه تکان بولسه ده سوک وقتنده اعتبارلی بولغانغی و جبر نقصان قیلانغانغی روایت ایتولنده در. اعتبار فاتحه که توکل بلکه خاتمه که...

درست، روسو، ۱۷۷۲، رینان آوروپاده دینسرلک برله معروف و کلیسه دن هم ده روحانیلر حکمی برله نصر ایتندن مطرود آدم لردر. احتمال سید جمال الدین شوشی خیر لرنی ایشتوب اوزنجه حکم ایشکان و اوزینک صاف کوکلیدگی سببلی آلدانغان بولور. لکن خرستیان روحانیلری طرفندن دینسرلک، زندیقلق و ملحدلک برله حکم ایتولگان آدم لر حقنده بز مسلمانلر ایچون بر آز احتیاطلی بولو تیوشلی. بو کونگی خرستیان روحانیلری حقنده غی «ایمان» «نصرانیت» بالگر اوز قاشلرنده معتبر بولغان عقیده دن گنه عبارت بولوب شوک مخالفت ایتوچیلرنک هر بری دینسر سانالادر. سوکغی وقتده خرستیانلر ننگ اک محصلرندن و اک زورخادملرندن بولغان لیف تولستوی ده روحانیلر قاشنده ایمانسر و اعتقادسز سانالادی و کلیسه دن قوولدی. چونکه عقیده سی روحانیلر عقیده سینه مطابق توکل ایدی. اوشبو سببندن سوکغی فلاسفلر حقنده خرستیان روحانیلرنک سوزلرنه سوقورلر تقلیدی قیلندن جزاف روشده تقلید ایتوب سوز سویله و موافق توکل، بلکه یاخشی نیکشرو، عقل هم شریعت میزانندن اوتکارو کیره ک.

بو حال احتمال خرستیان روحانیلرنه گنده خاص بولماز. مسلمانلر آراسنده اوزلرنه «روحانی» اسمی بیرگان ذات لرنک ده کوبسته بار: مولر اوز عمر لرنده برکنه کافر نی مسلمان اینه آلماسلرده حتی اسلام دینینی اساسلی روشده بلمه سلرده مسلمانلرنی کافر ایتو طوغوروسنده بیللرنی باغلاب طیار طورالر. کشیلرنی اکفار قیلوده اوزلرنک حق لری یوق بلکه اکفار باری الله تعالی ننگ حق غنه ایکنلکدن مولرنک خبر لری یوق. شافی، سفیان ثوری،

«المرءة الوثقی» مقالہ لری

اوسوچی مقالہ

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا

ایکنجی مرتبہ در بتون خلق غہ در (فرض کفایہ بولادر) . شوشی یولده اگرده لازم کیسه ماللرنی حتی جانلرنی فدا قیلو وهر توری آورلقلرنی بوکله و بورج . امانجیق ، طنجلق اورنلاشدری طوروب حتی مصالحه قیلوده یارامی .

اوشبو سبب ایچون دینلری ، حیاتلری سلامت قالودن امینک بولماغان مملکتلرده مسلمانلرنک عمر سورولری درست توکل بلکه امین یرلرکه هجرت قیلو فرض . اسلام دینینک درست قاعدهسی شوشی . تاویلچیلرنک ، شهوت اسپرلرنک بو قاعدهنی توریچه بورغالولرینه و شریعت حکمیننی تحریف ایتولرینه اعتبار یوق .

مسلمانلر ، ایمانلری هم وجدانلری طرفندن بولغان الهام سبیلی شریعت طرفندن اوزلرینه یوکله نگان وظیفه لرنی بلورکه تیوشلی . بو حال سعادت هم آندن سوکئورده ده شولای اییدی . لکن بو کونلرده مسلمانلرنک بو طوغوروده مساهله ایتولری کورله باشلاری . مثلا بلوجستان مسلمانلری ، انگلیزلرنک افغانستان مسلمانلرینه جبر قیلولرینی کوروب و بلوب طور دینلر ، شوشی طوغوروده برچاره ده قیله آلمادیلر . افغانستانلر اوزلری ده انگلیزلرنک ایران مسلمانلرینه قیلغان جفا و جبرلرینه قارشوتیک طورغانلر اییدی . بو کونده مصر مملکتنده انگلیز عسکرلرنک قیلغان وحشتلری میدانده . شوشی اشنی بلوچی باشقه مملکتلرده کی مسلمانلر آزعنه حرکته تمیلر .

بو کونگی مسلمانلر ، اوز طوغانلرینی ظالملرغه تابشروب طورولری و باقلامولری ایس کیتکچ عجب اش . مونک سبیلی نیندی نرسه؟

هیچ شبهه یوق ، آدم بالالرنک قیلغان اشلری ، حرکت و عمللری عقلی فکرلر هم ده دینی عقیده لر ، وجدانی و نفسی بولغان مدرک و معلوماتلر الله تعالی ننگ تقدیر ایتوی سبیلی میدان غه چیقار . لکن بو طوغوروده ملکه ، الفت و عادتلرنک ده زور قاتناشلری

مسلمانلر ، دینلرنده صلابت و ایمانلرنده قوت ، یقینلرنده ثبات بولولوق برله باشقه لرغه افتخار ایتسملر حق لری بار . دنیا ده بولغان حادثه و ماجرالرنک بر برینه باغلانغان و بالغانان ایکنلکلرینی مونلرنک عقیده لری تأیید قیلده در . رسول الله کیتورگان دین ، دنیا و آخرت سعادتینه سبب ایکنلک مسلمانلرغه یک معلوم . اسلام دینندن محروم بولغان کشیلرنک شوشندی «سعادت» دن محروم ایکنلکنده شبهه یوق . مسلمانلر اوشبونک ایچون اوز دینلرندن آیرلوچیلر حقنده بولغان قایغولری قدر هیچ نرسه ایچون قایغومیلر . بو اش دین عالم لری آراسنده غنه توکل بلکه هر طبقه و عواملر آراسنده ده شولای .

مشرق برله مغرب آراسنده قایسی غنه اورنده و قایسی غنه قومده بر آدمک اسلام دینندن جیقوی ایشتولسه ، اول آدم کیره ک عالم و کیره ک جاهل ، کیره ک معتبر و کیره ک قیمتسز بر آدم بولسون ، ایشتوچی مسلمانلر جن کوکئلری برله نأسف ایتلر و استرجاع قیللر ، بو حالنی اسلام دن یاسینه اینگان داهیسه ایتوب سانلر . حتی موندن یوز و ایکی یوز یللر برله شونندی واقعه بولوب اوتکنانلکینی ایشکنانلرنده ده یک زور اضطراب غه توشلر . بو ایسه دینلرنده صلابت ، ایمانلرنده قوت و یقینلرنده ثبات بولوغه درست دلیل .

مسلمانلر ، اوز تصرفلرنده بولغان شهرلرنی ، قوملرنی یاخشی اداره قیلو و امینلکنی صاقلو برله الله تعالی طرفندن بیورولالار . جنس برلک و باشقه لقتنک آیرماسی یوق . بواش ، برنجی درجه ده حکومت آدم لری و معتبران ، جماعت خادم لری اوستنده بولوب

عوامه و بتون مسلمان دنیاسینه سرایت ایتدی. بو کونده ایندی مسلمانلر بتونلای بر برینه یات و دشمن قوملر قیلندن عمر سورهلر. بعض وقت بر مملکتده گئی مسلمانلر، ایکنجی مملکتده گئی مسلمانلرنگ حاللرندن خبردار بولسلر بو اش شونک ایچون اجتهاد صرف ایتو سبیلی بولودن بیگهه تصادف قیلندن و اجتهادسزغنه قولغه کرگان نرسلر بولا. شولای اجتهادسزغنه قولغه کرگانک سبیلی موندن کوب ثمره کورلمی. درست، مسلمان کشی، اوزینک مسلمان قارنداشی ظلم قیلنوغه قایغره، جانی ارنی لیکن بو قدرگنه اش یاردم بیرراچون سیکروب طورغه یتمی.

بر وقتلرده اسلام ملتی، تمام شوکت و سلطنت برله حکم سورهدر، اعضا رینگ هر بری بر آرسلان بولوب خدمت ایتهدر ایدی. صوگ وقتلرده شوشی کوچلی بدن که آورو پیدا بولدی، بدتک اعضا ریری برندن آیرلوب و اوزگه له نوب بتوچیگنه کیلوب یتدی. بو اشتک تاریخی ایسه «خلافت» برله «علمی مرتبه» نی بربرندن آورو زمانندن باشلانادر.

عباسیلر آراسندن علمدن، فضلیتدن محروم دینده فقیه و اجتهاد مرتبه سینی احراز قیلو بک کالانلردن بتونلای یالانچ آدملر خلافت منبرینه اوطوردیلر. مونلرنگ نادانقلری سبیلی اسلام دنیاسی مذهبلر که، توری مسلکله که آیرلوب بتدیله. اوجونجی قرننده اسلام دنیاسنده بولغان باشباشداقلق هیچ بر دین اهاندی بولماغان ایدی.

اش مونگ برله گنه قالمادی، حتی «خلافت» اوزی ده بولندی. بغداد خلیفه لگی، اندلسده اموی خلیفه لر، قاطمیلر اسمنده خلیفه لکلر بولدی. شوشی اشلر سببندن اسلام ملتی یاقاسندن باشلاب ایته کینه قدر برتقالانغان و بوز توری کیساک ایتولگان کولمه ک قیلندن شذر مذر بولدی. پیغمبر اورنی و مقدس بر منصب بولغان خلیفه لک اورنی شوشی اشلر آرقاسنده کچکنه بادشاهلق اورنی قیلندن توبان بر منصب بولوب غنه قالدی. خلقلر بو مرتبه برله حسابلاشمازغنه، تله گان کشی اوزی تله گانچه بورر که کرشیدیلر. خصوصاً چنگیزلر، تیمورلر همده آبلرنگ بالالری اسلام دنیاسینی قصاب خانه یاصاغانلرندن و مسلمانلرنی قویلر، اوگزر اورنلرنده صویغانلرندن صوگ اسلام دنیاسی یا اونکان ایگونک و زلزله دن آست اوست که کیلگان شهر مثالنده خرابات غه ایلندی.

شوشی داهیلر سببندن و حدت برله، که اوندی طورغان اسلام تاوشی کوچسزله ندی، ایسکی شوکتلر و اولگی سلطنتلر باری خیالرده غنه کورله طورغان بولدی.

بو کونده دنیاده بر آظنچلق بار. هر حالده چنگیز و

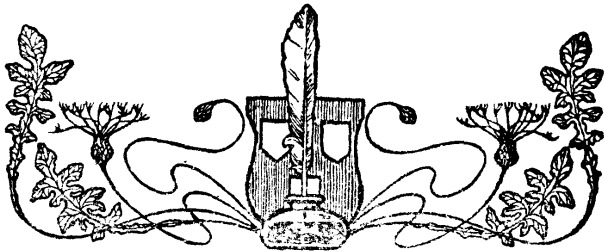
بار. انسانلر، فکرلری و عقیده لری سبیل «انسان» بولسلر ده حواس سیبلی حاصل بولغان نرسلرنگ ده انسانلرغه اثرلری بولغانلق یا شرون توکل. بر نرسلر نی کوروی سبیلی انسان غه یا گئا بر فکر توشه و شوشی فکر سبیلی بر توری اش اشله نه، شول اشنگ اوزندن، ایکنجی توری یا گئا بر فکر طووا، شولای ایتوب تنده جان بولغان مدنده فکر دن اش. اشدن فکر حاصل بولا و بو حال اوزلکسز دوام قیله. قارنداشلر و نسلده شلر آراسنده، «طبیعی» دیورلک درجه ده یاقیلق، قایغو و شادلقارنی اورتاقلا شولق بولغان بک بر عقیده ده بولغان کشیلر آراسنده ده معنوی بر ارتباط - باغلانو و بر بگولک بولادر. لیکن نسل قارنداشلر گنده ده، عقیده ده برلکده ده خلقلر آراسنده ده تعارف تانوشلق بولو و بر برینگ حاللرینی کوزگودن کورو روشنده کوروب طورو کبره ک. شوشی معارف و تانشو بولماغانده نسل قارنداشلر گینگ ده و عقیده برلگینگ ده ثمره سی ظاهر غه چیقا آلمی و برلکدن. یاقیلقدن ثمره کورلمیدر. شوشی حکمت یا خوشی آکلانغان صوگنده بو کونگی مسلمانلرنگ بر برینی یاقلاماولری، بر اورنده غنی مسلمانلر غه هر توری حقارتلر کورساتوب طورو چیلر غه قارشو حتی بارمق غنه ده سلکمه ولرینگ سبیلی معلوم بولور. بوسب ایسه آرالرنده «تعارف و برلک بولماو» در.

اسلامنگ قانون اساسینه کوره عقیده لر نی درست حالده صاقلاب طورو خلقلر نی طوغری یول برله آلوب بارو هر عصرنگ عالمی اوستنده در. حالبوکه بو زمانده اسلام عالمی آراسنده تعارف، تانشو دیگان نرسلر بتونلای بوق، مونگ اهمیتیه اعتراف ایتولمی. تورکلرنگ عالمی عربلرنگ عالمی بلمیلر، هندستان عالمی افغانستان عالمی نندن خبرسزلر، مغرب عالمی رینگ حاللری روسیه اسلامی عالمی رینه بتونلای مجهول. باشقه ولایتلر و باشقه قوملر د عبارت مسلمانلرنگ عالمی رنده ده حال شولای. حتی بر مملکتده یا شواچی عالمی آراسنده ده مناسبت و ارتباط دیگان نرسلر بولمی (نسلده ش بولور، استاذلق و شا کردلک مناسبتلری بو حکمدن طشه لر).

سوزنگ قسقه سی شول: اسلام عالمی باری اوزلرینی گنه بله لر و اوزلرندن باشقه لر نی بلور که آبلر برله بلشور که تله میلر. بو حال، مسلمان دنیاسنده غنی عالمی ر که گنه خاص توکل بلکه حکومتلری و حکمدارلری، امیر و مامورلری ده شولای. تورکیانک، «مراکش» ده، مراکشنگ تورکیاده ایلچیلری بوق. افغانستان برله تورکیا آراسنده خبرله شو بوق. باشقه مملکتلرده بولغان حاللرده شوشی روشده.

عالمی رنگ، حکومت و حکمدارلرنگ شوشی خسته لکلری

تعاون و تناصرنی حتی جانلرنی فدا قیاشورغه تیوشلیار ایدی . شول سبیلی اوزلرینه، دینلرینه فائدهلی نرسه لرنی حاصل قیلورلر و ضرر قیلوجیلرینک حیلله و مکرلرینی کیرو قایتارا آلورلر. اسلام دینی طرفدن تکلیف ایتمولگان برفرضنی اوته گان بولورلر ایدی. فرصت بار، امیدلر آده . والی الله المعیر .

تاغن املا مسئله سی

(باشی ۲۱ نجی عددده)

فقط ادبی شیوه مزده ایشتلگه نجه یازونی عملگه قویو ده ایکی تورلی یول بار :

۱) یا که حاضرده مطبوعات مزده عموما قوللانلا طورغان ۵ تورلی مد حرفلر مزایله کنه («ا، ه، و، ی» حرفلری بله نکنه) عملگه قویو بیهروه (۲) یا خود ادبی شیوه مزده سویله شکه نده ئه ییلوب ده یازوده بو کنا نجه اوزلرن افاده اوچون مخصوص علامت لری بولماغان مد تاوشلری اوچون ده بر نیچه یا کئی مد حرفلری ایجاد ایتوب. ایشتلگه نجه یازونی، شول طریقچه، بریولی کیگ دائره ده عملگه قویو هم یازوومزنی آچق سیزلورلک درجه ده اوزگه رتو یا که چوارلاندرو بو کونگه قدر صوزلوب کیلگن مذا کره و مباحثه لردن آچق آگلاشلدی، که بو ایکی یولنگ صو کفیسسی حاضرگه ممکن توگل؛ بایناق مهم سیلر و اوزنجه کوچلی دلیللر ایله عمومی آغوم بوکا قارشی طورا .

شولای بولغاچ قالا برنجی یول . عموم دیب تعبیر ایتکه نمز اهل بصیرت و متفکر لر مزده، ادبیلر مزده، ادبی شیوه مزده ایشتلگه نجه یازوغه اساسا قارشی توگلر بلکه طرفدارلر. بنا علیه عموم نظرنده مقبول بولغان ۵ تورلی مد حرفلر مزایله (یازوده اقتصاد ویکلامکنی هم یازومزنگ نفاستدن صاقلانوی تأمین ایته طورغان بعض بر استثنالر ایله) کنه ایشتلگه نجه یازونی عملگه قویونی آلا رده ترجیح ایته چکلرنده شبهه یوق .

لکن بوک اوچون ده مخصوص برجیاش و کیگش مجلسی یاصلوب شونده عمومی بر قرار قبول ایتلو لازم .

عمومی قرار ایله اشله گان اشلرده هیچ بره وننگ حب نفسی

تیمور زمانلری قیاندن مسلمانلر جهنم یاقاسنده توگللر . شوشی حالتی فرصت صانارغه و شول فرصتدن استفاده ایتورگه البته تیوشلی .

قر آن حکمینه کوره بر یوزنده بولغان بتون مسلمانلر بر برینه قارنداشلر. مجموعسی بر تن حکمنده بولوب هر بری شول ته تنگ اعضاری. برکنه اعضا اورداسده بتون تن سز لانوی قیلندن بر مسلمان باشینه کیلگن فلاکت ایچون بتون مسلمان قایغرو چاره سینی کورو تیوشلی. بر اورنده باشقهلر طرفندن بر مسلمان یا که بر مسلمان مملکتی جبر کورسه، شونی بلگان مسلمانلر اورنارندن سیکروب چیقوونگی مسلماننی یا که مملکتی جابرلردن قوتقارو لازم .

رسول الله خبرنه کوره عالملرمز ، نیلرنگ وارنلری . بو وارثاق وظیفه سی صیلا نوب زورایوب یاتو و حرمت کوتودن عبارت توکل بلکه پیغمبرلر روشنده خلق خدمتی ایتو و جماعت یوموشلری آرتندن یورودن عبارت .

وارثاق وظیفه سینی اوتهرگه تله وچی عالملر مسلمانلرنی بر برینه اعانت و نصرت برورگه و بر بری ایچون حتی ماللرنی جانلرنی قزغاناوغه دعوت قیلورغه کیرهک . منبرلر ، و مسجدلر ده شوشی روحده و عظم و تریه بیرو تیوشلی . مکتبلر و مدرسه لر اتحاد ، اتفاق الهاملری کیله طورغان اورنلر بولسون و هر بر مسلمان اوزینی مسلمانلقدن عبارت بولغان و ایکی اوچی برگه قوشلغان چاپرنگ بر آله سی دیب بلسون، بر اورنی فوزغانلو سببای بتون چاپر سلکنو قیلندن بر مسلمان جبرله نو سببای بتون مسلماندن عبارت چلبرده سلکنسون .

بر یوزنده بولغان خطیلر، اماملر هم واعظلرنگ اوزلرینه مخصوص دینی بر مرکز لری و هر بر اورنده شول مرکزنگ شعبه لری بولوب شعبه لر برله مرکز آراسنده غنی مناسبت تیلیفون تارماقلری برله مرکزی آراسنده غنی مناسبت روشنده محکم بولسون. عوامغه قر آن و سنت تریه سی بیرلسون. اوشبوسبیدن مونلر اسلام دیننی یاخشی صاقلارغه و رسوالله مرادلرینی اورنلرینه کیتورگه موفق بولورلر ، اسلام دینی بدعتلردن، خرافه لردن صاقلانور و باشقهلرنگ افترا، بهتالمرندن صاقلانور. علم و فضیلت تارالور. بو اشنگ دین و ملتنگ شهرت و فضیلت کسب ایتونه ایگ کوچلی. بر سبب ایکانلگینی سویله رگه حاجت یوق .

شوشندی مشروع و ممکن یوللر بولا طوروب اسلام عالملرینک عزلت خانه لرده یاتولرینه و هیچ بر اش کورسه ته آلماولرینه افراط درجه ده تأسف ایتهم، حسرتله نهم .

مسلمانلر اوز آرالرنده کوچلی بر تعارف، دوستلق باصارغه،

واوى ايهسى فلان كييلر حقنده كيردك نظم و كيرهك شر ايله يازغان تورلى ففره لر ايله معصوم بالارنگ يك روحلرينه تورلى اوهام و خرافات تلقين ايتولرندن، تل و اسلوبنده گي جفشسزاق، شماسزاق، اديسزلك هم ده تدريج قاعدهسى ايله حسابلاشا ائماو كبي قصورلرندن كوز يومغانده، مندرجه سينگ بايلغى اعتبارى بلهن، باشقه قرائت كتابلرمز آراسنده اوستون اورن آسه البته حقى يوق توگل. بونى هر حالده اعتراف ايتوگه مجبورمىز. مؤلف، روس قرائت كتابلرندن اورنهك آلب و كوب مقاله لرني آلردن يا اوزگرتوب يا كه اوزگرتيميچه ترجمه قبول بولسه ده درسلكلرن مندرجه جهتندن بايقان. بو اجتهادى اوچون مؤلفكه رحمتندن باشقه دييه چك بر سوزمىز يوق.

مگر املا جهتندن قارلانغانده مؤلف افندى مذكور قرائت درسلكلرنده ده صوگفى باصما حساب هم جغرافيه درسلكلرنده ده غير مشروع بر جسارت ايله آرتق باشتافلى كورسه تكان، عمومى آغوم ايله هيچ حسابلاشماغان. بونى ايشى ايندى سكوت برله كيچروگه راضى بولا آلميمىز.

مكتب كتابلرى- درسلكلر يازوچيلرمز اوچون املا مسئله سنده هر حالده «سواد اعظم» طرفن لطوتارغه تيشلى. بو مسئله ده يا گناشاسقده اوز باشمزغه يالغز كيتوب توگل. كوبچيك و جماعت بلهن برگه يوروب يا گناشو خيرلى بولور. آدانشاسقده كوبچيك بلهن برگه آداشيق.

يالغز يوروب يول تابقايچى، كوبچيك بلهن آداش ا (مقال) مذكور درسلكلر بايقاق مکتبلرمزده كورنلر.

ناشرلرينگ سودا باينده غى مهارت و جيتزلكلرى آرقاسنده بو درسلكلرنى روس- تانار اشقولارلارنده هم مكتب و مدرسه لرمزده درسلك بولوب قوللانو حقنده اورنوبورغ آقروغى طرفندن رسمى مساعده ده آنا و كتابقه شول رخصتنامه طبع ده ايتدرله. بو درسلكلرنگ املا سينگ چوالچقلىغينه قاراماسدن بعض بر مکتبلرمزگه كروب كيتولريده احتمال، شولده زور بر سبب بولغاندر.

نى بولسه ده بولسون اول باغى كوب اهميتكه مالك توگل. يالغز اهميت شول قدر سنده: مذكور درسلكلر مکتبلرمزده عموم طرفندن هيچ بر وقتده ده قبول ايتلمه يه چك. غايت درجه ده چوالچق وبوزوق براملانگ تارالويونه هم ده شولاي ايتوب يهش بونلرمزنگ مکتبدن تلمزنگ املاسى حقنده درست يازومز خصوصنده تمام ساتاشوب چوالوب و باشلى تمام ئه يله نوب حاصل تمام بوزولوب چغولرينه غنه سبب بولاچق.

م. قربانغاييف نك بوقازيده ياد ايتلگن درسلكلرينگ املاسى نيدرجه ده چوالچق بوزوق ير املانگ تارالويونه هم ده

عذابلانمى هم تورلى واسطه لر و فرصتلر باهن اشكه مانع بولورغه طرشورغه ده امكان قاليدىز.

قسقهسى علما و متفكرلرمز، مشهور اديب و محررلرمز ايله برابر، اوزينگ بتون اربابى و متخصصلى قاندرلرميچه چاقولوب هم شونلر اوستينه تربيه و تعليم اشى باشندن طوروجى الوغ ذاتلرمز ده دعوت قيلنوب حاصل شوندى كوجلى بر جييلش ياصالوب ده، املازم حقنده شول جييلشده بيرله چك قطعى و عمومى قرارغه البته هيچ بره و قارشى كيله چك توگل؛ املا مسئله مزنى قطعى بر يولغه صالوب بيره آلوومزده بولسه، آنه شوندى طريق بله گنه ممكن بولاچقدر.

غزته لرمزده (حريتدن ئلك) كورلويونه بنا پيتروغراد نشر معارف جمعيتى نك بو حقده برقرار و تشبثى ده بارابدى شيكلملى بو اش ايله جمعيت يك زور بر خدمتى باشقارو يولينه كرگن ايكن ديب وقتنده شادلانغان ايدك. مگر حريت و انقلابلر بولوب كيتكهچ مذكور جمعيت ده، باشقهارى كبي، زماننده غى بوتهن آشغج و مهم مسئله لر ايله اوغراشوب بو كئا وقتى و حالى مساعده ايتمى طورا بولورغه كيرهك.

اطرافلى ره ووشده اوبلانوب قارالسه املا مسئله مزنى قطعى حل ايتوب قويومىز و شونگ اوچون مخصوص جييلش ياصاومزده باشقه مسئله لر شيكلملى اوگ غايت اهميتلى بر مسئله مزدر.

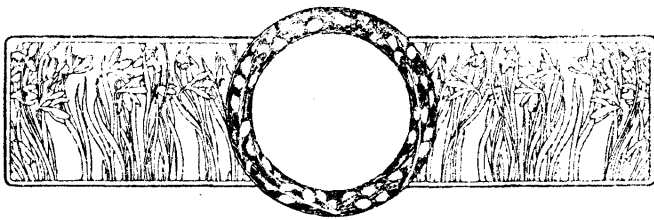
سياست اربابمىز حريت قوياشى نك جليسى آستنده راحتانوب تورلى سياسى مسئله لرمزنى حل ايتوب يولغه سالو ايله نيقدر قزو شغلله نسلر، مىلى تل و مىلى ادبيات كشيلىرى، خادملى و متخصصلى ده برنجى نوبته طورغان املا مسئله مزنى تيزرهك قطعى حل قيلو اوچون اوغراشورغه تيوش. بونك اوچون آلارنگ ده اوچريديتيلنى صابرايه لرى قورولورغه تيوش.

املا مسئله مزنگ سؤ استعمالگه اوغراوى طوغربسنده سويله گنده، اوزلرينگ درس كتابلرى بولويچيلقارى اونوتولوب، عموم بصيرت اهللىرى، بتون متخصصلر هم ده متفكرلرمزنگ حقى بولغان بر مسئله كه نجاوز ايله شول حقده لايياليانه رهبرلك ايتوجى هم بعض بر سرلى تدبيرلر آرقاسنده مکتبلرنى اوزينه مغلوب ايتهرگه طوروجى بعض بر قرائت كتابلرنده تلگه آلميجه اوتنه آلمين. آنه شوندى قرائت درسلكلرى جمله سندن مجى الدين افندى قربانغاييف نك «تانار الفباسى» ايله «تانارچه اوقو» لرن طوتوب كورسه ته آلمىز. مجى الدين افندى مکتبلرمزنگ اصوللى يازغان و مندرجه كه باى بولغان قرائت كتابلرينه احتياجن اوتنو مقصدى بلهن بولسه كيرهك، اوزينگ مذكور درسلكلرن شرايتدرى. بوقرائت درسلكلرينگ صو آناسى، پهرى، آلباستى، شوره لى

«قاجردی، آرتق، شادلاندر، سیمرگان، قب قول، قاین، تیمر، بک، آشم، اوقوب، یازوب، آیانگ، فسقچ، قرن، بر، قز، قش، اونکن، آشلق، اوچراتدم، طریش، تزلشکان، تورمشم، قامش چدی، یگت، اندر، یا گلش، ایشک، قارتاغکنی، ترلگن، ایگنجی، عجبسینب یغلان، بهشل، بالق الخ، آیرلغان، سوقر، قارن».

منه شوشی سوزلر بلهن یوقاریده یا گئی املا بلهن یازلغان سوزلرنی بربرسی ایله قام اطرافدیچه چاغشدروب قاراگر ایندی. شولارده کوبی موافقت بار؛ یا گئی مد حرفلرنی یاصاغان بولوب شولارنی عملگه قویام دیب ماتاشوچی مؤلف ایشتلگه نچه یازو طوغروسنده چوالمیچه قطعی و مطرد بر یول بلهن بارا آلفانی؟— البته یوق، مؤلف افندی یا گئی حرفلر یاصاب شولارنی عملگه قویارغه ماتاشقان ماتاشوون. لکن آخرنده اوزیده آیدراب قالغان. یا گئی مد حرفلرن سوزده تطبیق ایتدیکی حالده، شونگ شیکلی اوک اوزنده تطبیق ایتلورگه تیشلی ایکنجی بر سوزده عملگه قویا آوغه بولدرآلمی.

معلم: عبدالرحمن سمدی. «بوگولمه».

سیاسی دائرلرده پان اسلامیزم

سیاست ایرلری یتشدر و طوغروسنده قازانک عقلرغه حیرت بیرمچک بر طالعی بار. اول ۱۹۰۵ انقلابنده بیک زور سیاسیلر یتشدرگان ایدی. فرانسهده، اسویجرده تورکیه انقلاب حاضرلرب یاطقان احمد رضالرنگ، مانیاسی زاده لرنگ عبدالحمید حکومتن جیمرو طوغروسنده طوتقان خطالحر کتلرن، تاکتیکلرین تقید ایتوجیلر؛ ژون تورکلر... آلا سیاستدن بی خبر مخلوقلر؛ پولتیقهنی اویره نورگه آلا بزگه کیلسونلر دیب «بلغار» نومیرندن ژون تورکلرگه قردشانه خدمتلر تقدیم ایتوب یاطوچی زور سیاسیلرمن قازاندن چیققان ایدی. نه حاضر بز قازانی اوز ایکی یل اچنده طاغنده ترقی ایتکان کوره من. ایندی آلا ژون تورکلرگه سیاسی درس لر بیرو درجه سنده گنه قالمی ئوتکان عصرنگ صوگنی یارطیسندن بیرلی بتون یاورویا دیپلوماتسیه سینگ فعالانه بر صورتده مشغول اولدقلری زور سیاسی بر مسئلهنگ: پان اسلامیزمگ اصلن،

شولای ایتوب یهش بوونلرمنک مکتبیدن تلخزنگ املاسی حقنده درست یازوومز خصوصنده تمام ساتاشوب چوالوب و باشلری تمام نه یله نوب حاصل تمام بوزلوب جفولرینه غنه سبب بولاچق. م. قربانعلیفنگ یوقاریده یاد ایتلگن درس لکلرینگ املاسی مندرجه جوالجق هم بوتالچق ایکنن آورلغن؛ شونگ اوستینه یازومزنگ نفاستده نیقدر بوزغانلغن آجق کورووگر اوجون توبه نده آنک قرائت کتابلرندن بایناق سوزلر کوجره من. همده املازنی تورلیچه چوارلاندر و دریده بولغان املاچیلرمن وچوزده املا مسئلهسی حقنده اساسلیراق اوبلاب قاراوغه و تورلی مقایسه لر یورتوگه سبب و سرمایه بولسون اوین بلهن بر-ایکی تورلی سوزلرگنه توگل. کوبره ک کوجرونی تیش تا بدم. کورگر، منه آنک کتابلارنده سوزلرمن نیندی املا بلهن یازلا:

«قیرقیتب، ایشیتب، ماین خاتین، بوگین، نیشله سین، کیندری، بارب، تابلیر، توبه سین، تیریسین، کورب، جیبب، یرتقیچیلار، بلب، ملتیق، یاقتیرب، قچقریش، سالقین، بر راک توگل، تیلیرگن، کوچیرمن، سیکیرب، تانتدر، آنالریمن، سالیشر، معلمه لریمز، قستیرب، سولیش، فولتیق، اوتین، ته مین، اوزینده ن، کوریر، اوزایب، قیشتیر، کشینکین، اوزگنیکین، ایکنین، حالین، ارغیتب، باشین، شادلا یشیب، بولون، کرو، دفترلرن آیاقلارین، تگوجی، کوز، کون، بوره نه، قول، یول، توغان، طیفان، قازی».

منه شول کوجرلگن سوزلر، اوقوچیلر، سزنی قربانعلیف قرائت کتابلری آرقلی مکتبلرمنگه کیلوب کرگان چوار، بوزوق و منفور املا ایله تاشدروغه تمام یتسه کیره ک.

مثالردن کورله که قربانعلیف اوزلگندن شوشی توبه نده گئی یا گئی مد حرفلرن کتابلرنده عملگه قویغان: «و، و، ی، ی، ی» دیمکه اول اولگی ۵ مد حرفلرمنگه تاغن یا گئی ۵ مد حرفلری آرتدروب مد حرفلرنگ صان ۱۰ غه یتکرگن.

کوره سز، یازوومز شولای ایتوب نیقدر جوالغان. نیدرجه ده یه مسزله سگن، نفاستسزله سگن هم قینلاشقان. یازووننی بولای چوارلاب و چوالتوب، واتوب قروب بتر و گه قارغانده، حاضرکی «بر آز یا کرغان ایسکی املا» دیب تعیر ایتدیکنمز معروف املازنگ کوب مرتبه یگل و نفیس کورله چکنده شبهه یوق.

محی الدین افندی شول اون مد حرفلرن عملگه قویوده و تطبیق ایتوده اول اوزی تمام شاشوب قالماسه هم آلارنی اورنلی قولانا آلمسه ینه بر سوز نه یتمه س ایدک. املا مسئله سنده اوزینه کوره قطعی بر مسلت اییه سی و جن معناسی ایله Фонетика قانونی بونچه اش کوروچیلرمندن برسی دییه رده قویار ایدک لکن اول یت، توبه نده گئی سوزلرنی منه نیچک یازا:

Поза آلهده لکن مین مونه بر آز شبهه ایله قاریم. احمد رضالرنی حلقه تدریس لرینه چاقرغان قازان سیاسیلری اصطالیمین نگ برنجی چرقی نی شارطلاطووندوق ایته گنی توروب طابانه قوت «بلغار» و «سرای» کوخنه لرینه طابه یوکرولی کوز آلدیمزده بولوب ئوتکان کولکی فاجعه بولغانلقدن، حاضرگی قازان سیاسیلرینک سیاسیگیته بیگوک امنیت کوزی ایله قاری المیم. طاغنده بر آدانو قارشوسنده قالماس ایچون آلارنگ عین حقیقت دیب تقدیم ایتمک سیاسی نظریه لرین بر آز ایله کدن ئوتکازه سم کیله. خصوصاً مسئله نگ بر یاغنده یاورویا دیپلوماتیسی دیگان سیاسی حادثه لری بر عصر اول کوروب حل ایوب قویا طورغان سیاست عفریتلری ایکنچی یاغنده آلارنی احمقغه چیقارغان و یا آاغنه پهره مچ نیره سندن طورغان قازانی ملتچی گنه بولوی شبهه منی بیگره ک آرطدره. دنیا سیاستن بارماق لریده اویناتقان بو عفریتلر، بزنگ ملتچی مزده آدانماغان بر مسئله ده شولایوق آدانوب قابوب «لاف» قه قدر قالدیلر میکاننی؟ دیه سم کیله.

مین بویان اسلامیزم حقنده قولده اساسلیزه ق معلومات حاصل ایبو اوچون یاورویانگ قهر ظلمی آستده ایزیلوب ظلمتده یاشاو سیلی باشلرین بو کونگه قدر قالفته آماغان پان اسلام یستلرنگ قریحه لرینه مراجعت ایتم. بو حقده ئوزلرین سویله نوب قاراونی مناسب طابدم. مونه آلاز پان اسلامیزم حقنده نی دیلر:

«پان اسلامیزم عینا دین اسلامدر. بره ونگ مسلمان بولوی ایله پان اسلام یست بولمی قالوی ممکن توگل. چونکه اتحاد، اسلامیت ده اساس ماده در. اسلامیتک تشکلنده گی بارلق فلسفه و حکمت ده شول اتحاددن عبارتدر. اسلامنگ فاجعه سی ده شول اساس ماده نی اعتبارسز قالدروده در.

اسلامیت، قومیت، ملیت نزاعسی سیلی اشلی نه ق بزنگ روسیه نک شیکلی چوالب بتکان؛ چیتلر گه سیاسی یاخود اقتصادی جهتدن اسیر بولغان ملت لرنی برله شدروب اسارتدن قوطقارو ایچون تأسس ایتمی. آنک مدنیته دنیا سینه، انسانیت گه قیلاجق ایگ بیوک خدمتی ده. هر طوغروه ایزلگان ملت لردن تدافعی بر وضعیت آلورلق بر قوت لو قماش دروب اعضا لری دنیا نگ هر بر پوچماغینه طارالغان مدنی بر جمعیت بشریه وجودکه کیترودر.

بو جمعیت اعضا لری باشلاب بر نرسه ایله *обязать* ایته لر. اولده: بر بزنگ منافعن، حقوقن، ناموسن و شرفن آقطق طامچی قانلری ایله چیتلردن حمایه ایودر. بو *обязанность* جمعیت نگ *обязанность* روحی بولغانلقدن اسلامنگ تدنیسی وترقیسی شول ننگ باشقاریلوب باشقاریلماوینه قاراب یوری. بو قوری لاف قنه توگل عین حقیقتدر. مونگ عین حقیقت ایدیکی اسلامنگ اوچ عصرلق

فصلان کشف ایبو درجه سنده آغه باشقانلر. یاورویا سیاست عالمینک چندنده بر حقیقت ایتمش دیب یورگان بو مسئله نگ بر لافدن عبارت ایکانن میدانه قوبو؛ غرب دنیا سنده؛ خرستیان عالمن بیوک بر قورقودن خلاص ایبو شرفی کینه قازانده غی «بلغار» و «سرای» ده یتشکان سیاست ایرلرمن گه نصیب بولدی دیمک.

«قورلتای» عزیزته سینگ ۳۰ نجی نومبرنده گی «ملتچی» افندی ک مقاله سین اوقوغان هر بر تورک - تاتار اولادی مونی کوره چک؛ یارویا دیپلوماتیسی ننگ بیک زور سیاسی بر مسئله دن صاناغان اتحاد اسلامنی بر تاتار بالاسی نیچوک گنه آنصا حل ایوب طاشلاغان کوروب افتخاریندن البته قه لوطقاری قابارده چقدر. ملتچی افندی، صایالور مناسبیله - طاش محمد تعبیر نیچه - پچان بازارینده یو کدن توشکان پچانی جیوب یوروجی تاتار مالایرینک هر کر یوروسی اعظا لریندن برینگ بیتن آجوب بر گنده اتحاد اسلامدن بحث ایته. و «اتحاد اسلام چیق کشیننی بر نرسه گده *обязать* ایتمی تورغان بر لاف غنه بیت اول» دی

مونه بوقازان سیاسیلری ایچون زحمتسز طابلقان بر حقیقت؛ سوز آراسنده غنه ایتملگان بر نرسه بولسده یاورویا اوچون یا کبر کشف؛ یاورویا دیپلوماتیسی سینه زور بر بشارتدر. چونکه آلاز بومسئله ده کوب باش واطدیدلر. هندستان، مصر، تونس، جزائر، فاس، طهران، کابل، ماورالنهر اچکی روسیه ده و سیبیر یا آراسنده غی رابطه اسلامیه ننگ هر مرکز استانبول اولمق ئوزره سیاسی بر اتفاقه ئه یله نوب کیتویندن خیلی قورقدیلر. یوقاروده صاناغان برده گی مسلمانلرنگ تورکیه گه آغنه بر میلی پان اسلام یستاق ایله تفسیر ایلوب مگرچه مسلمان زندانده چوردی. هندستانغه بارغان مسلمان سیاحلر پان اسلام یست در دیب حدوددن انگلیز ژانداره لری ایله اوزاتلدی. ایسکی اداره وقتده روس حکومتی اتحاد اسلام چیلرنی روس انقلابچیلری درجه سنده تعقیب ایتمی. بوی مدرسه سی اتحاد اسلام چیلقده عیبله نوب یابولدی. دانوسچیلر برهونی زورراق جزاغه دوچار ایته رگه؛ مکافتنی مولراق قایرغنه تله سه لر «پان اسلام یست» دیب دانوس یاصیلر ایدی. بره وگه طوطقارسز تورمه ابشکلرین آچدرر ایچون «پان اسلامیت» دیب چاغو کفایت ایته ایدی. دیمک اورسی، انگلیزی، فرانسوزی تیک احمق بولوب آدانوب یورگانلر. اتحاد اسلام چیق کشیننی بر نرسه گده *обязать* ایتمی طورغان بر لاف ایکانن بزنگ قازانی ملتچی افندی قدر یلمه گانلر و آ کلاماغانلر.

ملتچی افندی، یاورویانگ بو قدر زمانلر دهرلی کمال جدیتله مشغول اولدنی بر مسئله نی «لاف» قه چیقارغان وقتده یاورویانگ حماقته؛ ئوزینگ دائرلیگنه شبهه قالدیرمسلق درجه ده بر وضعیت

حیات ساسیه سنده بالتجربه یابندی.

عبدالله الصغیرنگ اسپانیادن قوولووی، شرقده کی اسلام ایمپراطوری ایکنجی بابزیدننگ ئوزینی اندلس حکومتن صاقلارغه обяванъ دیب یلمه گانلکندن بولدی. اسپانیاده اسلام مدنیتته کریست صزیلووی؛ اسپانیاده مسلمانلرنگ نری کونچه خرسیانلر طرفندن اوطقه یاغلووی؛ اسپانیاده اسلام مدنیتینگ، هیچ بر اثری قالماسلق درجه ده خرسیان باربارلر طرفندن خراب ایتلوی شرقده کی اسلام ایمپراطورای اقتداری یاوز سلیمنگ تیک اچندن کیونوب؛ اوونوب طورویندن بولدی. اول اسلامیتنگ ئوزینه یوکلکنگان обяванъ نی باشقارمادی. اسلامنی خرسیان بار بارلرغه طالاتورغه ایرک قویدی. شونگ آرقاسنده عربلر ایکنجی قایتوب کیلمه سملک درجه ده یاوروپادن قوولدیلر. آننگ بله گنه قالمادیلر آفریقاده آرتته مرحمتسز آرجی توشکان کیوک توسلی تعقیب ایتدیلر و هنوز ایتلمکده لر.

تیمورکی بر داعی اعظمنگ سلطنتی ئوزینگ حیاته منحصر قالوی؛ اولاد چنگرنگ شمال آیوسی طرفندن چهینه لمی بتون کونچه گنه یوطلوی همه سی شول обяванъ ئوتلمه کا. نلکدن در. (بو قسه ویا تکه موژیککی فزان تاتاریندن مدنی توکل ایدی). عرب ایمپراطورلنی طالانغانده تورک ایمپراطورلنی سیزمی قالدی؛ تورک ایمپراطورلنگ جنازه سی حاضرله گانده عرب قوم نجیبی قبری فزیشدی. تاتارنگ موسقوف موژیککی طرفندن یو طولغانن ایسه تورکی ده، عربی ده ایرته گسن گنه خبر آدیلر.

شوشی کوده بیر یوزنده مسلمان دیگان حقوقلی بر انسان بوق. بلکه راسپیسکه لری لوندون پاریز، پیتروغراد، رومادیلوماتلری قولنده صاقلانغان؛ قولدن قولغه صایتلوب یورولگان اوچ یوز میلیون چاماسنده مسلمان دیگان «حیوان» غنه بار. بورونفی شرقده کی قوللر بازاری حاضر غربکه کوچکان. میلیون، میلیون مسلمان، یری ناموسی حقوقی ایله شونده آلتوب صرتندن شونده صایتلا. اوچ عصرلق یاوروپا تاریخ سیاسی یاوروپالیلرنگ اسلامنی آلوب صاتو حقنده بربری ایله عقد ایتشکان سودا مقاوله نامه لریندن عبارت. یاوروپا اوچ عصر بویینه اسلامدن باشقه نرسه ایله اوغراشماغان. (بو ناپارت واقعه سی بر استثنا تشکیل ایتکان کیی کورینسه مونگ ده اصلی شرقه: اسلامغه باروب طوناشه). یاوروپا تاریخ سیاسییننگ بو قانلی و مدید صحیفه لری اون یدنجی، اون سیگزنجی و اون طوقزنجی عصرلرده یاوروپا لیلرنگ آدم تجارتی ایله نی درجه ده مشغول بولغانلقرینه؛ شول اوچ عصر بوینه کوبمه اسلام آلتوب صاتلغانلغینه جاملی و مکمل برسنددر. اسلام اوچ عصر بوینه آندی، حقوقی صاتلدی. ناموسی طابطلدی.

کشیلکدن چیقاردی، حیوان ایتلدی. هر بر یولده اوچراغان حیدود اول حیوانی ملکی ایتدی. آنک اوستنده بر حق دعوی قیلدی. لاکن بو، اسلامنگ ئوز قولی ایله اشله نگان تاریخی بر خطادن نشئت ایته ایدی. اگر اسلام عصرلردنییری جیدکه سنده طاشیغان بو ذلتدن، بو رزالتندن، بوجاهه سندن قوطلورغه تله سه ایگ اول تاریخی خطاسین توزه تورگه تیوشلیدر. آنک بو تاریخی خطاسی؛ آنک بارلق فاجهه سی؛ آنک بو ذلتکه توشوننگ بارلق فلسفه و حکمتی اسلامیتنگ روحن آکلماوینده؛ یوقاروده غی обяванъ نی باشقاره آلماوینده: برسی بو طارالغانده ایکنجیسی سیرچی بولوب قاراب طوروینده یاخود بو طالاوچیغه بولوشاق ایتوینده؛ آچلغان محاربه نگ صلیب محاربه سی ایکنن وقتنده آکلاب تیزدن نوبت ئوزینه کیله چکن سیزنوب مدافعه اسابن آدن حاضرله ب طورماوینده ایدی.

مونه حاضر، بان اسلامیزم، هر بر مسلمانغه ایگ اول شوشی تاریخی خطائی توزه تونی обяванъ ایته. اسلام منافی، اسلام حقوقی، اسلام ناموس و شرفی کیره ک شرقده کیره ک غربده بولسون و کیره ک آسیاده و کیره ک آفریقاده و یاوروپاده بولسون اسلام قانی ایله محافظه ایتلونی طاب ایته.

بان اسلامیستر بو کونگه قدر اصول و زمان اقتضاسنه مناسب روشده بر آرغانیزاتسیه اشلی آلمادیلر. چونکه یاوروپا آلارنی شدتلی صورتده تعقیب ایتدی. مرکز اسلام بولغان تورکیه نگ ده تزگینی بیوک دولتلر قولنده بولغانلقدن آلاغه اهمیتلی بر مادی و معنوی یاردم بیره آلمادی.

بیوک دولتلر عصرلردنییری چه چکنلرینی دورت بلدن یریلی بیک یاخشی اوروب یاطلر. یاوروپا مدنیتن جیمرگان طوب طاوشینه ایندی قولالقر طنوب بتمی. ایکسی بتونلای اشدن چیقدی. موندنصوگ اسلام غه خوجه لقی ایتو بولای تورسون ئوزلرینه خواجه لقی ایتهرگه کشی ازله رگه طوغری کیلور. قالغان دورتسیننگ طاملرینده ئلی براییک یلغه یتهرلک قان بار توسلی کورینه. بوقان آغوب بتمی طوروب انشاء الله صوغشدن طوقطاماسلر کیره ک. بو دورته وسینگ ده استقبالی حقنده قال آچوب یازمشلرینه صزو بیک زور پیغمبرلک ایتو بولماسه کیره ک. صوگ موندن نی چقا؟

موندغنی؟ موندن اسلامنگ سیاست عفریتلری طرناغندن خلاصی چقا. موندن بان اسلامیزمنگ یاگا بر دورگه کرگانلگی، موندنصوگ بان اسلامیزمنی آچیقندن، آچقعه بر انتظام تحتنده تعقیب ایتوگ بول آچلغانلغنی چیغا.

یاوروپا نگ صوگ طوبی صوگ قورصان دینگر حیدودن هلاک ایتکاج

بورونغیلىرىنىڭ روھلارنى، طبیعت وحادئات طبیعتىگە شولايوق فەتىش و پىلرغە عبادت قىلوىى ظاهرى سىپلردن و تصادفى حاللردن گنە كىلمىچە، طبیعتدە بەش رنگان حالت روھىدەن كىلمىشدر. اگرده بو، طبیعت سوقىدن بولمىچە، يوغارىدە ئەتىلگەن ظاهرى سىپلردن گنە كىلسە ايدى، اوشبو سىپلرنىڭ زوالى بلەن دىن دە ميداندن يوغالورغە تىوش ايدى. حالبوكة اشلىر بوتونلەى بونگ كىرىسنىچە. ئولكلرنىڭ روھلارنىدە، فەتىش و پىلردە فائىدە و ضرر سىرو خصوصىتلرى يوقلىق انسانغە ئەللى قايچاندن بىرلى معلوم بولدىغى حالدە اول كىنە شول غالى وجودكە اومطلو حسندن آيرلمىدەر. حادئات طبیعتىنىڭ، قوانىن طبیعت تائىرى آستىدە غنە ميدانغە كىلوون فن ئەللى قايچان ميدانغە قويدىغى حالدە، انسان ھنوز شول حس بلەن بەشەنودە دوام ایتەدر. دىمك انساندە غالى وجودكە اومطلو حسى، ايكىنچى تورلى ئەتسەك دىن حسى طبیعى بر حالدر. بو فكر آروپانك بيوك متفكر و فىلسوفلرى طرفىدن ئەللى قايچان ميدانغە قوبىلغان برفكردر. قرآن كرىم «فأقم وجهك للدين حنيفا فطرة الله التي فطر الناس عليها لا تبديل لخلق الله. س روم آيت ۳۰» دىە قچقروپ طورايكەن، اسلام علماسىنىڭ دە بو حقدە غى نظرلرى شولای بولمىچە ممكن توگىلدەر.

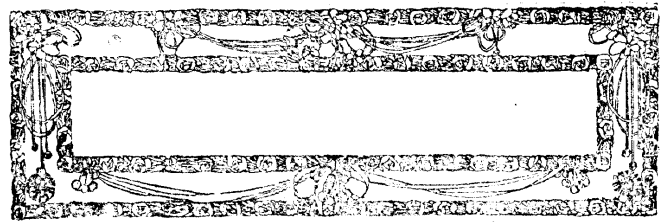
درست انسان ئوزىنىڭ غىفتلى، ياخود كبرى، غرورى و انسا نىتى سىپلى اوشبو حسدن ذھول قىلورغە دە ممكن. اول ئوزىنىڭ بلەن كوتەرە آلمىچە، تىرىسنىە صىبشا آلمىچە اوشبو طبیعى حسنى انكار قىلورغە طرشورغە، غير محسوس قوت و غالى وجودكە قارشى محاربه آچوب ماناشورغە دە ممكن. فقط احوال غير طبیعى و موقت حاللرگنە بولوب، كىنە اول بروقت طبیعى حسنىڭ سوقىنە قايتمىچە، غير محسوس قوتكە باش ايمىچە ممكن توگىلدەر. «واذا مس الانسان الضر دعانا لجنبه او قاعدا او قائما فلما كشفنا عنه ضره مر كان لم بدعنا الى ضره. س يونس آيت» كىمك آيتلر مونە شوندى ضرورت و احتياج وقتلرنىدە، بلاومصىبت كىلگەن زمانلردە، ظاهرى سىپلر ھىچ بر كارايتمىچە بوتون بوتونگە امىدسزلك قاپلاغان چاقلردە ئەلىكى طبیعتدە ياش رنگان حسنىڭ باش قالقتوون و انسانك موندى وقتلردە شول سوقى بلەن يالگر غالى وجودكە صىينوون و شوگاردن غنە ياردەم صوراون (۱) غايت درجە دە آچق كورسە تەدر.

ارض مقدسە، اوج يوزمىليون اسلامنگ كەبەسى حضورندە بر اسلام قونفرەسى تشكىل ایتەچك. ياوروبا مظلومە، ياوروبا اتريغە سىنە قربان بولغان مىليونلرچە اسلامنگ روحنە فاتىحە اوقولقدە نصركە تارىخى خطانگ تصحيح اعلان ايتلىدىكى موندە نوك اول خطانى اشلەمسەكە عھد و پىمان ایتلەچك».

پان اسلامىستلرنىڭ سوزلرى شوئندە قام بولدى. مین اىندى مونغە باشقە بر نرسە يالغاونى آرتقى تابام. پان اسلامىزمنىڭ نى نرسە обязат ايشكانى شايد آگلاشلغاندر.

پان اسلامىزم باشلاب بر نرسە обязат ایتە: اسلام منافعى، اسلام حقوقى، اسلام ناموسى و شرفنى محافظە اىچون قان !!.

احمد تاج الدين

ایلچی محمد (ص)

(مولود آبی مناسبتله)

آدم بالاسى بورون بوروندن بىرلى، تا ئوزىنىڭ ياراتشندن بىرلى ئوزون ئەللى نىندى بەشرن بر كوچنگ تائىرى آستىدە تابا و شول معنوى قوتكە معنوى بىلر بلەن بەيلەنگەن كورەدر. آنگ طبیعتى ھر وقت انى بر «غالى وجود» ازلهرگە سوق قىلا، اول شول وجودنى ازلهنە و شوگا آتلادر. بورونقى وحشى انسانك كىرەك بورونغىلرنىڭ روھلارنىدە و كىرەك طبیعت و حادئات طبیعتدە (Ява природы) ئەللى نىندى اسرار تابوب آرغە مەبود نظرى بلەن قاروى بولای تصادفى غنە ياخود حىات صوغىشندە بولردن ياردەم آلو و ئوزىنىڭ وجودن صاقلاب قالدو كىك نظرىلر و عادى سىپلردن گنە كىلمىچە، طبیعتدە بەش رنگان «غالى وجود» كە اومطلودن عبارت حالت روھىدەن كىلمىشدر. فن تلىدە «فەتىشزم» دىە تەسىر قىلغان و بىك كوب دىن باحثلرى طرفىدن دىنلرنىڭ اىك برىنچى شكلى بولوى فرض ايتلگەن ناش، آچاچ و تىمر كىسە كرىنە، سوبە كلرگە، باقا قايقرىنە طر ناقلرغە و باشقە شوندى آياق آستىدە اونالوب ياتقان واق توبەك نەرسەلرگە عبادت قىلور، كىنە بورونقى وحشى انسانك طبیعتدە بەش رنگان «غالى وجود» كە اومطلودن عبارت حالت روھىدەن سوقى بلەن ميدانغە كىلوب يالاعقلىك. قباغقلىك ساتاشووى سىپلى ئوزىنىڭ تىوشلى شكلى جويفغان حاللردندر. تىكرار ئەتىيىك: بورونقى وحشى انسانك اوشبو طريق

(۱) سابق پادشاه بىكە آلكساندر ايمودروانك تىختەن توشورلگاندىن سوڭ گل انجىل اوقوغە بىرلوب كىتووى، حاضرگى كوندە بالارنىە دىن معلمىكن ئوز ئوستىنە آلورى، شولايوق پراپاوپوفنىڭ پىتراپاوفسكى كرىيوسىدە ايك كوب وقتن انجىل اوقوب ئوتكارگالگى غزەت اوقوچىلرغە مەلومدر.

طبیعتکه قارشی طوغش آچا. آنک بلن کوره شه، چیکه و ئوزینه مسخر قیلاده، سوگره کمال افتخار بلن کوکره گینه صوغوب «مین کم؟» دییه رده ئوزینه سؤال بیرون توزن طیا آلمی. آگاردده اراده و اختیار قوه لری بار، که بونگ بلن اول توزن بوتونله دیرلک ایرکلی صانی. تله گان و قنده تله گان اشله رلک تابا. اول غیر محدود استعداد که مالک. که شول استعداد آرقاسنده وزن بوتون طبیعتکه خوجه تانی. آنی توز امرینه باش ایدررکه طرشا. توز سوزن گنه سوز، توز تله گن گنه تله گن ایتررو اوچون آنک بلن تارتشا. هم بو خصوصده یاخسوق موفقیته ده قازانا. مونه باطنی تشکلاتی جهنتدن نوع انسانی اوشبو ره وشده در. بو جهنتدن قاراغانده اول بوتون مخلوقات آرقاسنده اکمل وجود، که آندن آرتق کمال بولو ممکن و متصور توکلدر.

تکرار نه تیک: انسان نیچک کنه قارالماسون، کیره ک ظاهری قیافتی و کیره ک باطنی تشکلاتی جهنتدن تیکشلمه سون اینک کمال بر وجوددر. بوتون وجودلرنک مصدری بولغان نه لیگی عالی وجودنک بد قدرتی بلن میدانغه کیلگان اوشبو نوع، ئوزینک معیشتده و مبارزه حیات میداشده نه لیگی قوه لرینه تابانوب اش کوره و شول قوه لر آرقاسنده توزن بوغالون صاقلی، بونک بلن گنه قالمیچه، بوتون مخلوقات و طبیعتکه خوجه لق قیلادر. اول عقل و فکر قوه لر آرقاسنده ئوزینه فائده لی و ضررلی نهرسه لر نی آیرا، بنا علیه فائده لی نهرسه لر نی قیلورغه، ضررلی نهرسه لر دن طیلورغه. قاجارغه طریشه در. شولای ایتوب مبارزه حیات میداشده ئوزینک بقاسن تأمین قیلا آلا، بوغالودن و ئوزینک استعداد و قابلیتینه مناسب موقعی شاشرودن فوتولا آادر. کمال وجود اوچون اوشبو کیفیتیه یارانلش و اوشبو ره وشچه میدانغه چغش شبهه سز کمالدر. حالبوکه انساننگ ایکنجی بر کمال جهتی و باشقه لرغه امتیاز جهتی بار، که اولده آنک طبیعتده بر عالی وجود که اومطلو و غیر محسوس بر قوه که توزن باغلی تابو حسی مرکز بولودر. اوشبو حسی آرقاسنده آگا حاضرگی حیات و معیشتینه باشقه ایکنجی بر حیات ایشگی آچلا و بو حیانتن توزن صاقلاو اوچون آگا تورلی اش و وظیفه لر مرتب بولغان کبک، تگی کیله چک حیاتده ئوزینه مناسب موقع آلا اوچون ده تاغی ده مهمره ک، تاغی ده عالیره ک وظیفه لر مرتب بولادر. بوغاریده سویله نگانچه اول حاضرگی حیاتده اوچون تیوشلی بولغان وظیفه لر بیلگله وده برده آبدرامی و مشقت چیکمی. بو خصوصده آگاردده چیتکه کینه سی یوق باشقه لرنگ ایشگن قاغو زحمتمینه ده بیرله سی یوق. اول یالکر ئوزینک عقلینه؟ فکرینه تابانا. بولر آگا یاردم قولی صوزالر، بولباشچیلیق ایتلر. شولای ایتوب مسئله حله ده قیلنه حالبوکه

مونه انساننگ اوشبو حالده میدانغه کیلووی، یعنی آنک طبیعت سوقی بلن توزن بر عالی وجود و غیر محسوس قوتکه باغلی و شونگ تأثیری آستنده تابووی و شوگا توزن بورچلی صانوی توز توزینه ایکنجی بر مهم بر مسئله که میدان آچادر. عجبا انسان توز توزندن گنه اوشبو وجودنی حقیچه تعیین ایته آلمی؟ بو قوتکه قارشی بولغان بورچلرن توز عقلی و توز فکری بلن بیلگی آلمی؟ یک قطعی ایتوب نه یته آلامز، که یوق، تعیین ایته آلمی. بوغاریده سویله ندکچه اول بونی بیلگه وده سوک درجه ده آبدراوغه توشکان. نهایت فه تیشک و پتیرسلکلر میدانغه کیلگان. شولای بولغان انساننگ طبیعتده یشرنگان بر حسکه مبنی وجود که کیلگان اوشبو آبدراشنی بیهره اوچون و بو خصوصده آگا معین بر یول کورسه تو اوچون نه لیگی عالی وجودنک توزندن بر تعلیمات کیره ک بولماسمی؟ آنک اوشبو طریقه جفلماسلق حیرت اچنده، اوچسز قریسز ظلمت اچنده فالووی معقولمی؟ یوق، بو معقول توکل. بو ممکن ده توکل.

بونک اوچون آزغنه انسان حقنده فکر یورتیک. آنک ظاهری و باطنی تشکلاتینه کوز صالیق. اول بت بوتون مخلوقات اچنده اینک اوستون، اینک کمال بر وجود آنک ظاهری قیافتینه که کوز صالوده سینی بوتون بوتونگه شاشروب قالدرا. کوزگی قارشینه باروب کوزگنی طوتروب آچدر. غایت دقت بلن توزگنی باشکدن آیاعگه قدر سوزوب چق. سوگره کوکل کوزک بلن ملا حظه یوروت! شول وقت توزگده کیلمه گان بریر، یشمه گان بر نهرسه تابارسکمی؟ بوتون اعضالرنک وظیفه لرن برهم برهم دقت بلن خاطرگدن ئوتکره. سوگره آلرنک وضعیتلرن، بولونغان اورونلرن تیکشر. شول وقت اعضالرگه، توز وظیفه لرن ادا ایتو اوچون بولندیقلمی اورنلر نندن مناسب اورن تابارسکمی؟ شبهه یوق، که تابا آلمیسک. قصور و نقصان تابوده تمام عاجز قالاچسک. سوگره چار ناچار توز توزگه «ماتری فی خلق الرحمن من تفاوت فارجم البصر هل تری من فطر» دبه بر سؤال پیره چکسک. بونک بلن گنه قالمیچه تمام عجزگنی اعتراف ایتره ک «ثم ارجع البصر کرتین ینقلب الیک البصر خاسئا و هو حسیر» دییه چکسک ده باشگنی توبه ن صالوب کوزگی قاشندن کینه چکسک.

ایندی انساننگ باطنی تشکلاتینه کیلسه ک بونده غی کمال بیگره کده آچق. آگاردده نطق قوه سی بار، که اول شول قوه سی بلن توزن بوتون مخلوقاتدن ئوستون تابا، آگاردده فکر و عقل قوه لر بار، که اول شول قوه لر سیبای بوتون مخلوقاتکه، مخلوقاتکه گنه توکل، بوتون طبیعتکه کبر و غرور نظری بلن قاری. شول قوه لر آرقاسنده اول توزینه تمام ایشانغان حالده

مکه ننگ تاو تاش آرالرنده یه شللك اورنلر ازلهب قوبلرگنئی کوتوب یورگان چاقلرک بار ایدی. شول وقت ئوزگننگ شوشی قدر امتلرگه مالک بولووک، بیش آلتی یه شللك بالارغه قدر سینی ماقتاب کوته روب مناجاتلر ئه یتولری برگنه مرتبه بولسون خاطرگه کیلیدیمی ایکان؟ سینگ یت ئه لده طوقزغنه یه شده وقت باباک ابوطالب بله ن سوره گه بارغان چاغنگ، آنده «صری» شهرینه یاقن «بحیرا» دیگان بر ماناخنی کورگان چاغنگ بار ایدی. شول وقت ئوزگننگ عالی وجود بله ن بنده لر آراسنده واسطه بولاجقلنگ برگنه مرتبه بولسون خاطرگه کیلیدیمی ایکان؟ متعصب خرستیان مؤرخلری شول وقتدن اوق سینی ادیان حقنده معلومات جیوب یوردی دیسه لرده. بز بونی عقلغه صیدرا الیمیز. سینگ یت حق دین ازلهب «طر» تاونده عبادت قیلوب یورگان چاقلرک بار ایدی. شول وقت سین ئوزگننگ فیض الهمی ده شراب اچه چگکنئی برگنه دقیقه بولسون کوگنکه کیتردگئی ایکان؟ سینگ «قترت» وقتلرنده قایده بهرلورگه، قایده صینورغه بلعیجه امیدسزلك بله ن آبدراب یورگان وقتلرگه ده باز ایدی بیت! شول وقت عالی وجود سیگا «وللا خرت خیرلك من الاولی و لسوف یعطیک ربك فترضی» دیهره ک کله چگگننگ پارلاق بولاجفینه، آکاردن راضی و ممنون قلاجفگه تا مینات بیرگان ایدی.

ای ایلچی محمد! سین یت بر وقتلر عبدالمطلب ننگ مالایی دیب یورتله ایدک. سینی «ابو کبشه اوغلی» دیب مسخره قیلوب یوریلر ایدی. سیندن «بوگون کوکدن بره ر تعلیمات آلوب کیلمه دگئی ئه لی؟» دیب کوله طورغانلر ایدی. سینی یالغاجچی ده دیدیلر، شاعرده دیدیلر، ساحرده دیدیلر، معجون و مسجورده دیدیلر. سیگا بو سوزلر ذره قدر تاثیر ایتمه دی. موقعکنی طوزان قدرده شاشرمادک. بو سوزلر بیوک تاوغه آنلغان تاشلر قیلندن تاثیرسز فالدیبلر. شولوق کشیلر بر وقتلر سینی «محمد رسول الله» دیهره گه مجبور بولدیبلر. شولوق «عبدالمطلب ننگ مالایی» دیب سینی کیمستگان کشیلر:

«و کم اب قد علا باین له شرف»

کلمات علت بر رسول الله عدنان

دیپ سینگ بله ن افتخار ایتهرگه طوتوندیبلر. عدنان عربلری گنه توکل، قحطان عربلری ده، آزرغنه توکل، سینگ مکتوبکنی یرتقلااب تاشلاغان مغرور کسری ملتیه ده، باشقه بیک کوب ملتلر اچنده الوغ تورک تاتار ملتیه ده سینگ بله ن افتخار ایتلر. سینی تلر نده تسبیح اورننده یورته لر. سین ینیدی مسعود، ینیدی بختیار! ای مبارک ذات! سینی بیت مکه شکرلری و باشقه عربلرک، مدنیت عالمیه ده تنقید سوزگچندن کیچردی. الکره ک سینی

نگی حیات وظیفه لری آکا بوتونله ی مجهول اول حیات بوتون تفصیلانی بله ن آکا ئوزی ده، مجهول. آکارده باری برطومانی حس کنه بار. شول طومانی حس طودرو آراسنده آکارده طومانی بر حیات طور. طبیعی اولاروق بو حیاته وجودکنی صاقلاو اوچون اش و عمل کیره ک. لکن ینیدی عمل کیره ک؟ ینیدی کیفیتده کیره ک؟ بو عملنگ نگی عالی وجودکه مناسبتی بولوی ده تیوش توگلمی؟ تیوش بولسه، بو مناسبت نیچک و نی درجه ده بولورغه کیره ک؟ اول وجودک ئوزن نیچک تعین قیلورغه؟ مونه بولر بر برینه یالغانان بر نیچه سؤاللر، که انسان بو سؤاللرگه ئوز ئوزندن گنه ئوز طبیعینه و ئوز قوملرینه مراجعت ایتوب کسه جواب بیره آلمی. صوگ بو سؤاللر شولای جوابسز، آچق قالسونلرمی؟ یوق، برگنه توکل، میگ مرتبه یوق. بولورغه مطلقا جواب کیره ک. کمال وجود بولغان بر مخلوقنگ طبیعتده مرکوز بر حس طودرغان سؤاللر حل قیلنمیچه قالدورغه ممکن توکل. بو کمالغه منافی بولاجق. حالبوکه انسانده غی غیر محدود استعدادکه قاراغانده آنک حاضرگی حیاتی بوتونله ی اهمیتسز حیات بولوب، ایگ اهمیتلی حیاتی و غیر محدود استعدادنک غره سی کورله چک حیاتی کله چک حیاتی بولورغه تیوشدر. ایندی اهمیتسز حیات طودرغان سؤاللرگه انساننگ ئوزنده جوابلر بولا طوروب، ایگ مهم حیات حقنده طوغان سؤاللر هیچ شبهه سز آچقده قالدورغه ممکن توگلدلر. یوغاریده ئه یتلگناچه بو سؤاللرنک جوابی انساننگ ئوزندن آنه آلمایه چق. شولای بولغاج بولرنک جوابی، انساننی اوشبو سؤاللرنی طودرغان حسکه مالک ایتوب میدانغه قویغان ئه لیگی «عالی وجود» دن، ایکنچی تورلی ئه یتسه ک «خدای تعالی» نک ئوزندن کیلورگه تیوشدر. بو سؤاللرنک جوابی، ایکنچی تورلی ئه یتسه ک بو خصوصده غی تعلیمات هر بر فردکه بلا واسطه بولورغه ممکن توکل، بناء علیه بو خصوصده بعضی بر ممتاز افرادنک عالی وجود بله ن نوع انسانی آراسنده واسطه بولورغه تیوشلکلری مسئله سی میدانغه چقا، که بوندی ممتاز ذاتلر دین تلنده «رسول» دیب یورتلمکده لدر.

ای عالی وجود بله ن بنده لر آراسنده ایگ صوگنی واسطه بولغان حضرت محمد! شوشی ربیع الاول آین بز، سینگ طوغان ایگ بولو سیلی به بره م ایتمز. دنیا نک تورلی یرینه چه چلگان اوج یوز میلیون آرتق سینگ امتلرک، اوشبو آی مناسبتی بله ن سینی تلر نده تسبیح اورنده یورته لر. سینگ تا حضرت آمنه قولنده، یشکده کی چاغکدن آلوب فتح مکه کونلرینه، و داع حجینه و وفاتگه قدر بوتون تاریخ حیاتکنی کوزدن کیچره مز. سینگ یت قورت کبک کنه چاقلرگه، بیش آلتی یه شلرده وقتلرگه یالان آباق

علیکم بالجماعة و ایاکم الشعاب . (الحديث).

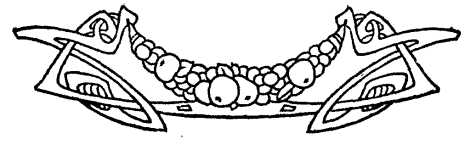
۴. نومیرلی «دین و معیشت» ژورنالیده «آقئوبه» مسلمانلری آراسنده» نام مقاله ده، اهل دیانت حقیقی مسلمانلردن مرکب یا مؤلف، فقط «آقئوبه» ده گنه اعضاری یوزیتیش عائله بانقلردن عبارت «شورای اسلام» جمعیتی توزولوب عموماً هر بیرده گئی مسلمان قارداشلیقنه عبرت بولسون ایچون اوزلرینک اماملری ایله منازعلرینی و سبب اقتراقرینی بیان و بتون دنیاغه اشاعه ایتوب اماملری ملا عمرنگ سیر و اخلاقینی فحش گه نسبت و اوزلرینک اهل دیانت ایکنیچیلککرینی ادعا هم ده «ولا تزکوا انفسکم و لکن الله یزکی من یشاء» آیت کریمه سی ایله منهی عنه بولغان امرگه ارتکاب ایتوب اوزلرینک شول بولدرینه مسلمانلارنی ده چارلیلر (دعوت ایتلر). اداره دینیگه و ملی مختاریتک حلالرینی عرض ایتوب آنلردن یاردم قوللرینی صوزولرین صوریلر.

بو آدملر، حریت زمانده البته هیچ بر قسم خلق «دین» طوتوده قصقیلق کوررگه ممکن توکل. حاضر هر کم حر، غراژدان کما هو دین طوتو ایچون آرالزنده طغزلی نورغان کشیار بولا ایکن آنندن بالضرور آیرولو بولینی کوررگه تیوشلی دیوب بللر، بنا علیه و لاجله صابراینه (دینی اداره سی) آلاغه یاردم ایتماسه، الله دن غنه یاردم امید ایتوب اوز آدلیرینه غنه یاشارگه مجبور بولولرینی اویایلر، صبرلری ده نهایتینه ایرشکان ایکن. مسکرات ایچکان دین قوانین اعتبارایتمگان تماژنیک ملالر اداره سنده یاشارغه و آرتلرنده نماز اوکورغه و جدالمری قبول ایتمی ایکن. بو بوللرینی ده صواب دیوب بلوب اهل السنه و الجماعه مذهبنده یاشاو ایچون تیوشلی تشبث دیوب طابقانلرایکن. اگر خطالری بولسه دین حقوقلرینه رعایت ایتوچی دینی عاللمرزدن تشبیه ایتولرینی تاییلرایکن.

هر نی قدر اهلیت بولماسه ده بو مقاله صاحبزینه مشارکت ایتوب مین ده علما اسلامدن تشبیه ایتولرینی شوشی توبه ند، یازلغان بعض بر ملا حظه لرمنی ده علاوه ایتوب صوریمن: اول، بو مقاله ایله استعیذ بالله «ان الذین یحبون ان تشیع الفاحشه فی الذین آمنوا» آیت کریمه سینه مظهر بولمایمزمو؟. ایکنچی، عمر ملانی توابی ایله یالغز شول ژورنال خبری ایله گنه فسق و اهل ضلالت گه نسبت بوروب سؤ ظن جائزی؟. اوچونچی، بو مقاله صاحبزینک

(простой обманщик) دیلر ایدی. لکن، بوتون بوتونگه سینک تاریخ حیانتکن غفلته بنا قیلنغان اوشبو فکر اوزاق حکومت سوره آلمادی، ییمردی، شونگ بلن برابر مدنی عالمی یتشدرکن بایتاق غنه الوغ ذاتلرغه و شول جمله دن سینک حقه مشهور فاجمه یازوچی مشهور «ژولتیر» غه قاراب تاب بولوب قالدی. مشهور مستشرق میور (Мьюр) نك سینک حقه ده ابلیس قوتورتووی بلن یوردی دیگان سوزی ده، صوگغیلر کوزنده ئوزینه مناسب موقعنی یوغالتووینه غنه سبب بولدی. وهیل زور بر کشف یاساغان سینی Эпилептикъ دیب آناغان ایدی. بو فکرده مقبولیتک کچه آلمادی. وهیلنگ ئوز شا کردلری اوک، سینک تاریخ خیانتک تاغی ده که رهک مطاع بولو آرقاسنده استاذلرینک اوشبو فکرن یوقغه چغاردیلر. اشپرنیگیر بوتون کوچی بلن سینی Истерику یاسارغه طرشدی. اول مستشرق بولو اوستینه دوقتورده ایدی اول شول طب علمینه مهارتی آرقاسنده ئوزنچه سینک آورووگنی کشف ایتکان توسلی بولدی. لکن طبنگ ترقی ایتووی بلن آنک فکری ده ییمردی. اشپرنیگردن صوگ کیلگان مدقق عالمر بونی ده یوقغه چغاردیلر. ایندی سینک حقه تحقیق و تدقیق بلن شغللنگان غرب علماسی بایتاق اعتدالک کیلوب بارالر. اوشبو عمومی انقلاب نتیجه سنده عقل و فکر لر، تعصیبک قالغان بوغاوارندن قوتولغاچ، یک ممکن، که سین ده ئوزک مناسب اورتنی آلورسک، آلر نظر نده قارت اییده شک حضرت موسی قاتارنده بولورسک. «ولتعلمن نبأه بعد حین» نك چن معناسی مونه شول وقت آگلاشلور.

ص . بیکبولاط .
۱۲ ربیع الاول ۱۳۳۶ یل . اورنبورغ .

دار الحلافتدن آبرولدی، سلطنت اسلامیة حمایه سندن چغوب انگلیز ژورنالنده بتون دنیاغه و اهل اسلام‌غه عربچه فصیح اعلان عام طاراندی، تورکیه جدیدلری کتاب سنت ایله عمل ایتمیلر، حکومت باشنده طوروچی جودتار، طلعتار، انورلر جدیدلر دیوبوب دلیللر یازدی و دیاتلرینی جرح ایلوب اوزی استقلال دعوا قیلدی. آقوبه‌لرده شوندی بر استقلال دعوی قیلورغه یتلری بار توسلی. دیاتلی بولغانی ایچون؛ شریف انگلیز حمایه‌سینه کرگان، آنک صبر غوسینه بیی تیه. آقوبه‌لرده بلکه شولایوق شریف سیاستنده لردر آخرسی. دیانت یوزندن عمر ملانی، مقاله کر ایله قل قدرلی ده تهمت ایته آلامیز، اما سز، شول مقاله کر ایچون شرعاً دیانت اسلامیة‌نگ طشند، اهل دیانت معامله‌سندن و اخلاق مؤمنین تخلفندن یراق و بعیدسز؛ اخلاق حسنه ایله متخلفلردن چغوب اخلاق ذمیمه‌گه باطوب چومغان کورونه‌سز.

ای قرداشلر! تویوا الی‌الله توبه نصوحا. و توا صواب‌الحق و تواعوا بالصبر. افندمز صلی‌الله علیه و سلم حضرتلری ایته: «علیکم بالجماعة و ایاکم الشعاب». آبرولوچیلر سز بولاسز جماعتدن اوچ اولوش آرتق بولسه کزده جماعه منعقدہ امام ملا عمر طرفنده، اصل جماعت بولوب طورادر. حتی یالغز محرابده قالسه‌ده جماعت نیگری آنده منعقدہ آنده مؤسس. و السلام علی من اتبع الهدی محمد یوسف محمد امین اوغلی دیبیردیف. «مسکو».

مراسله و مخابره

تاشکند. بیل‌گه زنار باغلاو طوغروسنده بولغان جوانی (۱۸ نجی «شورا» ده ۴۲۷-۴۳۰ نجی یتلر) عجب ایلوب او قودق. «بیل‌گه زنار باغلاغان کشی کافر بولادر» دیگان سوزیک مشهور حتی الک نادان آلررغه قدرتارالغان ایدی. «شورا» نگ جوابلردن بو مشهور اعتقادنگ تونلای اصلسز بر نرسه ایکانلگی معلوم بولدی. مسلمان دنیا سینه شول درجه‌ده مشهور بولغان سوزلرنک اصللری، سندلری شولای ضعیف بلکه اصلسز نرسلر بولوب قالسه موندی احتمال باشقه بر اعتقادلر و عمللر حقندده یورمازی و شولای ایلوب اسلام دینی حقندده زور بر شبهه حاصل بولمازی؛ بزنگ خاطر مزگه حاضرند شوندی بر اعتراض کیله باشلادی. شوشی طوغروده «شورا» ده جواب یازلسون ایدی. حسن مجیدوف.

شورا: فتوی کتابلری و ایسکی جمعلرنک کفر سببی ایسکان «زنار» لرینگ نیندی نرسه ایکانلگینی بز بلماگانلکمزنی سوبله‌دک. بز آنی بو کونده‌ده بلیمیز. ۱۸ نجی «شورا» ده بولغان

بو مقاله‌لری و بومعامله‌لری شریعت کتابلری بویروغینه موافقمی؟ دورتچی، اهل سنت و الجماعت مذهبنده یاشاو شولایمی بولادر؟ بیشنچی شوندی مقاله یازوب عالم‌گه فاش و اشاعه قیلوب جهارا بر مؤمن‌نی سب و تحقیر قیلماقلق دیانت اسلامیة‌دن صانالادرمی و موگ نیندی کتابدن روایت طابالر ایکان؟.. آلتنجی، مسکرات ایچکان تمازنیک ملالرنک آرطنده اویوب نماز اوقو جائز توگلمی؟ اهل السنه و الجماعت‌نگ بعض ناسزا مذهب‌لردن ماده افتراقتدن برسی «ویحوز الصلوة خلف کل بروفاجر» توگلمی؟ وجدان قبول ایتمی تمازنیک بو ملا مسکرات ایچه، آرطینه اویومایمون دیمک ایله اهل سنتدن آبرولوب بو آقوبه شوراسی ایله برابر اصول اسلامیة دیانتندن چغوب بد مذهب بولوب برابر معتزله بولمامز می ایکان؟

صوگ ملا عمر اوزی اهل سنت مذهبنده قلوب بز آبرولوچیلر‌غه: «اعتزلوا عنا عن اهل السنة بمقاتلتهم هذه و معاملاتهم معنا» دیبورگه حقوق کسب ایسکان بولمامز می ایکان؟. یدنچی امام فسق سبیلی عزل ایتوله‌درمو؟ سکرنجی، مسجدنی تاشلاب کوروشوسنده فایر آلوب جماعت آبررغه شرعاً وجب بار می بولسه، کیم فتواسی؟. طوقزنجی، بر مسجدده ایکی جماعت توزوب‌ده، بری سندرده ده و ایکنجیسی توبانده اوقورغه نیندی شریعت بار و نیندی اهل دیانت مونارغه راضی بولادر؟.. اونونجی، مسجدده جماعت قایسی امامغه اقتدا قیلورلر؟ ابو بکر عثمان علی‌نی سوگان امامغه می یا که باغورانی سوگان امامغه می یا که الاولی بالامامة مطلقاغه می؟.. اونبرنجی، امامنی عزل ایتارگه کمنک حق و امام نصب ایتارگه کمنک حق؟ غولوص و طاوشلر امام نصب ایتوده شرعاً نیچوک و عزل ایتوده شرعاً نیچوک؟ ابواب شریعتنگ قایسندن حجت و برهان بار می؟ یوقسه آقوبه (حریت ایله مملکت زاقونلری کونارلگان کیک احکام قرآن، سنت و شریعت‌ده کونارلدی دیوبوب اویلیلمی ایکان؟)، اون ایکنجی، بو آق توبه شورای اسلام جمعیتی اوستندن، قاضی شرعی‌گه: عرض و ناموس‌غه تجاوز و تعدی قیلوب تحقیر و سب قیلدیلر ظلم قیلدیلر دیوبوب ملا عمر افندی دعوا قیلورغه حقوق و پراوا کسب ایسکان بولمامی؟. بو آقوبه‌لر معتزلر بولوب جماعتدن آبرولوب اوزلرینه آفتانومیا دعوی ایلوب بزنگ همه شورالرمز محکمه شرعیه‌لرمزدن آبرولورغه ایسته‌گانگه اوخشامیلرمی؟. آبرولسه‌لرده آبرولورلر شول زمانه شوندی. هر کم اوز آلدینه اوزنجه دیاتلی بولورغه ایستی، اوزیچه دیاتلنماگان کشین دینسز دیمکچی بولادر. قرآن کتاب سنت نه‌دیه دیسون، آقوبه‌لرچه بولماسه، دیاتندن چیغه دینسز بولانوسلی. مکه مکرمه شریفی‌ده حجاز امارتینی دعوی ایلوب تورکیه

فیورالی ۲۸ کونمی یا کہ ۲۹ کونمی؟ شونی یازسہ گز آیدی .

سورہ: ۱۹۱۸ نجی یلدہ فیورال ۲۸ کون . قایسی یلنگ فیورالی ۲۸ و قایسی یلنگ فیورالی ۲۹ کون ایکانلکینی بلدرہ طورغان بیک مضبوط قاعدہ بار. شول قاعدہ هر بر ابتدائی مکتبہ معلمار طرفندن شاگردار که بلدرلسون آیدی . علم حسابدن اعمال اربعہ اوگرہ تلگان وقتدہ مونی بیک ییکل بلدروب اوتہر که ممکن . چونکہ بو هر بر بالا آکلارلق درجہدہ ییکل نرسہ . بو سؤالنی اوشبو اورنغہ درج ایتومزدن اصل مقصوددہ «الکلام یجر الکلام» غہ موافق . بو حقدہ عموم معلمارنک خاطرلرینہ توشروب اوتودر .

اوقاف . (محررنک اوز اسمینہ یازلغان) «دینی و اجتماعی مسئلہلر» اسملی اثرده افتراق حدیثنک اصلی بولناونی ابن حزم که اسناد ایٹکان ایدکڑ . حالبوکہ «الطریقه المحمدیہ» اسملی کتابدہ مذکور حدیث بخاری برلہ مسلم که اسناد ایتولنہ در (۷نجی یتدہ) . بخاری برلہ مسلم حدیثلرینی ابن حزم انکارینہ اشانوب ضعیفہ تور که طریشوگڑنی یاخشی اش دیب بلمیمز . مسافر بن مقیم .

سورہ: بخاری برلہ مسلم صحیحلرندہ آندی بر حدیث بولمازغہ تیوشلی . «الطریقه المحمدیہ» صاحبی محدث توکل . اوزی یاخشی ، کوکلی سلامت کشی بولسہدہ حدیث کوچرو طوغروسندہ بیک مساهلہلی . حتی کتابندہ بولغان حدیثلرنی اوزی اسناد قیلہ طورغان اصللردن واسطہسز آغان بولونہ کوکل اشانفی . بزنگ جوابمز شوشی: بو زماندہ ایشدی حق سوزنی سویلہسہک «ایسکی مصنفلرنی سوگہ اوزی ثلہ کم بولمقچی بولا . آنی بورونمی مدرسار بلماگنلرنمی؟» دیب اورشالر ، غیبت زورنالینہ یازوب سوکلر . حق سوزنی سویلہمی اوتسہک وجدان معذب بولا . ایکی ملتی آراسندہ قالغان کشی کبک نی اشلہرگہدہ بلمیمز .

محرری : رضاء الدین بن فخرالدین .
ناشری : «محمد شاکر و محمد ذاکر رامیفیلر» .

سوزلرمز باری ییل که باو باغلاو حقدہ غنہ بولدی . باشقہ جهندن ایمانی سلامت بولغان کشینی ، ییلنہ بارماق یوانلقی باو باغلاو سبیلی گنہ کافر ایتوگہ بز هیچ بر یول تابمیمز . اول خلقلرینہ قدر مشهور بولوبدہ اوزلرنک اصللری بولماغان سوز ، مسلمان دنیا سندن بیک کوب . دین و شریعت طوغروسندہ بر سوز برلہ اعتقاد و عمل قیلو ایچون آننگ فتوی کتابلرنده وقارت مجمعلردہ ذکر ایتولگان بولوی غنہ یتیمی بلکہ قرآن و سنتدہ بیان قیلغان بولوی کیرہک . بزنگ دینمزنک اساسلری بولغان قرآن و حدیثلر بو کون سلامت . اوشبو سبیدن ، قرآن کریم اوزی ،دہ برر تورلی نرسہ حقدہ نزاع و شبہہ چیقسہ شول نزاع مادہ سینی اللہ تعالی هم رسول اللہ غہ (قرآن و حدیثلرگہ) قایتاروب قرارغہ قوشادر (نسا ۶۲) . ییل که باو باغلاونگ منہی بولوی حقدہ قرآن و حدیثلردہ بر نرسہدہ یوق . بلکہ نصر سعادندہ ییل که باغلاونگ شایع ایکانلکینی دہ بلدرہ طورغان حدیثلر بار . قرآن دہ «زنار» سوزی یوق ، حدیثلردہ بارلقی دہ معلوم توکل . مجتهدلرنک دہ شول مسئلہ حقدہ سوز سویلہشکانلکلرندن خبرمنز یوق .

فتوی کتابلرنده ، کتاب قاطرغالرندہ و ایسکی مجمعلردہ ، خلق آراسندہ مشهور بولغان سوزلرنک اصلسز بولولاری میدانغہ چیغو سبیلی اسلام دینی حقدہ شبہہ توشار که توکل بلکہ اعتقاد نغورغہ تیوشلی . اسلام دینینک اصللری ، اساسلری شول قدر آچیق و محکم ، آنی بلو و تانو حقدہ هجرتدن اوچونچی یوز برلہ اون اوچونچی یوز آراسندہ آزغندہ فرق یوق . درست ، بو قرنلرنک کشیلری آراسندہ فرق بولور ، لیکن مونگ ضرری یوق . اسلام دینینی اوزینک اصللری و اساسلری برلہ بلوچیلر هر بر قرندہ بولورغہ تیوشلی ہم دہ بولوب کیلدی ، موندن صولگدہ بولور .

580

سمبر . «مختاریت» ژورنالینک (۳نجی سان) طشندہ دینی اداره طرفندن بهیرہم جدولی باصلغان . بهیرہملر آلدانغی یلنگ فیورالی ۲۹ کون بولوغہ بنا ایتاب کورسہ تلگانلر . کیلہسی یلنگ

«شورا» اورنبورغده اورن بشی کونزہ بر مقفانہ ادبی ، فنی و سیاسی مجبوردر .

ТАКСА ЗА ОБЪЯВЛЕНИЯ: НА 2-й СТРАНИЦЬ ОБЛОШКИ
75 КОП., НА 3 И 4 СТР. — 50 К ЗА СТРОКУ ПЕТИТА.
Адресъ: г. Оренбургъ, редакция журн. „ШУРО“

آبونہ بدل: سنہک ۱۶ صوم . آلتی آیلق ۹ صوم
اویج آیلق ۵ صوم برہملہب ۱ صوم جیت
ملکت گہ یللق ۲۲ صوم .

طاوش یا گهرادی. قز توبدن کیسکن آغاج کبی ئولگن حالنده ایدنه یغولدی.
 بکتی عمرنده برنجی مرتبه امیدسزک یلهدی، هم اول قچروب یغلی باشلادی.

نه اول توسسز، عذابلانغان...
 خلق سوزجهن، طاوشچان. آنک اسمیچوک آلوب صزوب بیهروی ایله هر نرسه طنه. هر کم طن المیچه طور. قویولار یا گ طاوشلار...

اول طاوشلارده نبقدر صبرلیق، اطاعتلیک، یالوارو. نهله کم بتون دنیاس اونوتقان حالده سجده گه کیتوب سماوی کوجلانی ایشورگه یاردم گه چاقرغان کبی طیولا... منه کوز باشی... نهله کم قزغانجلی یغلاغان کبی اگهراشه... ئوله... ئولدی! ئولدی! هم اهنک!..

خلق عقلغه کیلدی. شاشو قول چابوش. یا گ طاوشلار بوشاوشونی ده قول چابوشلارنی ده باسالار، قابیلار. بو ایشدی اولگی یومشاق هم طنچ طاوشلار توگل بلکه سزلانغان یوره کدن قایناب چققان طاوشلار ایدی. بو طاوشلارده هم نفرت، هم تحقیر، هم قهر ایشتوله!..
 بو طاوشلار آدمنی بوقلاتمیلار، عکسجه آلا آدمنی اویغاتا، کوره شکه چاقرالار.
 (بتدی)

اواره دوو جزایلر

- اسلام و بیر. الوغ بابامزنگ قیمتلی بر میراثی، حضرت علینگ بر فرمانی اسملی مقاله لر باصلورلر.
- نوشیروان یاشف حقنده بولغان خاطره لر، صاغنو وایس که نوشرولر الله غی نومیرده بر گه حیلوب درج ایشولورلر.
- حسن مجیدوف که: یومشکر حقنده خصوصی مکتوب یازلدی.
- مسکاوده آخوند عبدالودود حضرت لرینه سورغان نومیرگر (اکرده تابلیه، قالغان بولسه) یارلورا،

آنک ایچون یا گ ایدی. بارندن ده بیگرمک آتی خاتون. قز عالمی عجبکه قالدردی. آلا آگا به یله نه لر، اوزلرینه چاقرالار ایدی. آخردن آتی بر یه مسز قارت خاتون قولتوقلات اوزی برله آلوب کیشدی. خاتون قزنگ به یله نولرینک سببن یله سی کیلگه نکه بو یولی یکت قارشمادی. نی بولور ایکن دیوب بو یه مسز قارت خاتون برله کیشدی. خاتون اوزینگ ایکی بالاسی بارلغن آشارلرینه بولماغانه کوره. اوزینه «قوناق» چاقرغانلغن بولده یکنکه سوبله ب ئلگوردی. «آچیگه کیرهک» دیدی. زورغه بر یورطنگ پچراق بر بولمه سینه کردیلر. آلا رنک کر که نلرن کوروب ایکی کچکنه بالا کاراوات آستینه قاجدیلار.
 - آلا بزگه تیمه سار - دیدی خاتون.

خاتون چیشنه باشلادی، یکنکه ده چیشنورگه قوشدی. بکت حیرانغه قالغان ایدی.
 سر اینک دیوارلری بیگ اوزاق آکار جن طور مشنی کوررگه ایرک بیرمه گه نلر ایدی. منه حاضر بو طور مش. دولقلی آغوم کبی، کوجله ب کردی... بو قزغانچ بالار، بو خاتون - بولار همه سی بر یولی یکت نگ باشینه سوققان کبک بولدی. اول حالسزله نوب بولمه ده بالفزغه طور ا طورغان اورندق غه اوطوردی.

مین ده بر زمامتی یاش ایدم... دی شول آزاده خاتون - منه سینک کیک بر یاش ماتور یکت مینی سوسگن بولوب آلدادی... منه بالاری... طاشلادی. یکت، کینهت اوزنده، آلا اوچینی بوب ئوررک بر کوچ حسن ایدی. آنک ایچنده نهله نرسه قاینی ایدی. بو حسن تک اول تحقیر، نفرت، قهر ایکن نلسن آکلادی. اختیار سز، کوزهل قز ایسینه توشدی. اسکر بیکه تک یومشاق هم طنچ طاوشلاری بیچاره نی بقدر عذاب چیکدر گنلر در. یکنکه اول طاوشلار حاضر اوزنده ده چیت بولوب کورنه لر ایدی.

شول وقت کورشی بولمه ده قچقرشقان طاوش ایشتولدی. ایکی خاتون بختله شلر ایدی. برسی قارت طاوش برله: «سین یا گیشاسک! بلکه اول سینی سوپه در، آلاماس» دی ایدی. آگا قارشی ایکنچی بر یاش شاشو؛ «یوق، بارسنی ده دشمان کوردم هم تحقیر ایتم؛ اول آدیلرده آدن سوک طاشلیلر الله ننگ قهری توشنن آلا رغه!».

کننگ طاوشی بو کمنک. دیوب صورادی اوز اوزنی بلمیچه یکت. بو خواجه خاتوننگ قزی، چه چه ک ساتوجی، اول. بکت، کوجلی قولی ایله ایشکنی تور توب یهردی، ایشک آجلدی. بولمه اورناسنده، چه چلری توزغان کیلوش عاشق بولغان قزی طور ا ایدی. یکت ایله قز کوزله کوز قاراشدیلر، غیر انسانی

«وقت» نشریاتی.

۵۸	-	۶۰	-	»	ملت و ملیت
۵۶	-	۵۵	-		مر توری یوغوشلی آغزولر
۵۶	-	۶۰	-		آپاوتلر زمانی
۵۴	-	۱۵	-		ترویسکی علماسی
۵۴	-	۳۰	-		الفبا حقنده
۵۶	-	۵۵	-		تاتار ادبیاتی حقنده
۵۲۰	-	۵۲۵	-	۲	شیخ زین الله حضرت ترجمه حالی
۵۲۴	-	۶۰	-	۳	حکایه لر تورکومی شریف کمال
۵۱۴	-	۸۰	-	۱	آقچارلاقلر
۵۱۰	-	۲۵	-	۲	ابو کیمناستیکسی
۵۱۰	-	۲۰	-	۱	یازو اورنه کلری حسین علی
۳۵	-		-		مشق دفتری ۳ طاباقلی یوزی

کاغد و مطبعه اسپانی همده اش حقی غایتده کوتارلکانکه
صانولغان کتابلر آقچسینه یاکی کتابلر باصوب بولماغانه کوره
بو کوندن باشلاب وقت نشریاتی ایکی یوز. پروسینت اوسته ب
صانولاجقدر.

پوچطه	یاکی حقدر	مصارفی
۵۸	-	۶۰
۵۱۰	-	۲۰
۵۲۰	-	۴۰
۵۲۰	-	۴۰
۵۲۰	-	۵۰
۵۶	-	۳۰
۵۱۰	-	۳۶
۵۶	-	۳۶
۵۸	-	۳۶
۵۸	-	۳۶
۵۸	-	۹۰
۵۸	-	۳۶
۵۱۰	-	۵۵
۵۲۰	-	۲۵
۵۸	-	۶۰
۵۸	-	۶۰
۵۶	-	۳۶
۵۴	-	۳۰
۵۴	-	۳۰
۵۴	-	۲۴
۵۱۶	-	۹۰
۵۲۰	-	۲۵

محمد عام. رضاء الدین حضرت اثری -
احمدی بای. رسمی -
ابن عربی
ابن تیمیه
ابن بطوطه
رحمت الهیه مسئلهسی
صحیح I
» II
» III
شاگردلک آدابی
عائله
بالا لر اوجون واق حکایه لر درمند
تاریخ اسلام جلیل لر
مختصر کیمیا II جز
ادیات اصوللری. سعدی
تل یاریشی
اویشه کیلگان فیکرلر عمر القراشی
حیات و سعادت علا الدین عرفان
بوزیل نلک عالم جان ابراهیموف
دیسگرده
آچلق پادشا لیونید آدریف
تاتار ادبیاتی نلک بارشی جمال الدین ولیدی

وقت ادارہ سنده گنه صانولا طورغان کتابلر
غنی بای
علم معارف هنر و اختراع تاریخی
تشریح علمنی باشلاب کم میدانه قویدی
فراقلن بله علوانی حکمت علمنده نیلر جفاردیلر
قوغرافیه بله تصویر علمنی کملر جقاردی
کیمیا علمنی کملر نیگرلدی
دروس البلاغه
معیش
اوشبو دیکابرنک ۶ سندن باشلاب «وقت نشریاتی نلک کتاب
معارینی» نامنده معارین آچوب سودا ایته باشلادی. بونده دینی
ادبی فنی و مکتب کتابلری جلب ایتولدی. صور انور ایچون آدریس:
Оренбургъ, книжная торговля Издательства
„ВАКТЪ“